

Nr **3/2016**

kwartalnik **FRSE**

Europa dla Aktywnych

Nowe pomysły dla Starego Świata

**Forum Ekonomiczne
Młodych Liderów** s. 1-3

s. 4 Polsko-ukraiński
sukces młodzieżowy

s. 12 Studia własnej roboty – nowa
oferta Politechniki Warszawskiej

s. 22 Staże w Erasmusie+?
Dobra robota!

Europa dla Aktywnych nr 3/2016

- I Nowe pomysły starego świata
– zapowiedź XI Forum Ekonomicznego Młodych Liderów
- 3 *Start in Poland* – szansa dla kreatywnych
- 4 Polsko-ukraiński sukces młodzieżowy – rozmowa
z dyrektorem generalnym FRSE dr. Pawłem Poszytkiem
- 5 Dwugłos o współpracy młodzieżowej Polski i Ukrainy

EDUKACJA SZKOLNA

- 8 Mobilny nauczyciel zmienia szkołę
- 10 Jak sprostać wyzwaniom – kodowanie w szkołach
- 11 Projekt na medal: Kapsuła czasu

SKOLNICTWO WYŻSZE

- 12 Studia własnej roboty – nowa oferta Politechniki Warszawskiej
- 14 Ars disputatio! – debaty oxfordzkie w natarciu
- 15 Projekt na medal: Graj i ucz się

MŁODZIEŻ

- 16 Akcja 1. – z czym to się je?
- 18 Mentorzy + motywacja = działanie
- 19 Projekt na medal: Pełnym głosem!

KSZTAŁCENIE ZAWODOWE

- 20 Rozpoznaj, opisz, zaprezentuj – kwalifikacje w UE
- 22 Staże w Erasmusie+? Dobra robota
- 23 Projekt na medal: Most do pracodawców

EDUKACJA DOROSŁYCH

- 24 Pozaformalnie i pozarządowo – edukacja dorosłych na co dzień
- 25 Platforma EPALE: Kongres szans
- 26 Projekt na medal: W oku kamery
- 27 PO KL: cenna wiedza z zagranicy
- 28 Deutsch hat klasse – rozmowa z autorkami projektu
nagrodzonego certyfikatem European Language Label
- 29 Eurydice: co skopiować od najlepszych?

INFORMACJA MŁODZIEŻOWA

- 30 EPM w EdA: Blogi nie tylko do zabawy
- 31 Informacja a wykluczenie – felieton Wawrzyńca Patera
- 32 Refleksje po ŚDM – felieton prof. Jacka Kurzępy

Kapitał ludzki warto mnożyć

Aleksandra Ścibich-Kopiec

zastępca dyrektora generalnego FRSE,
dyrektor programu Erasmus+

Prawie 3 mld złotych otrzymają w najbliższych latach młodzi, kreatywni Polacy, którzy zdecydują się rozwijać innowacyjne technologie. Tak zapowiada na łamach „Europą dla Aktywnych” (s. 3) wiceminister rozwoju Jadwiga Emilewicz. Program *Start in Poland* ma być jednym z głównych filarów rządowego *Planu na rzecz odpowiedzialnego rozwoju*. Dla młodych Polaków przewidziano w nim ważne role – związane nie tylko z rozwojem innowacyjnych produktów i usług, ale także przemysłu.

Co zrobić, by młode pokolenie było w stanie sprostać stawianym wyzwaniom? Na to pytanie nie da się odpowiedzieć, nie mówiąc o potrzebie edukacji, rozumianej jako rozwój kompetencji i kwalifikacji zawodowych. By pokolenie dwudziesto- i trzydziestolatków mogło realizować ambitne cele, trzeba dbać o jego ciągły rozwój, zaczynając już od etapu edukacji szkolnej. Potrzebę zmian w systemie edukacji dostrzegł już MEN i opracował reformę oświaty (s. 29), która m.in. wprowadza do szkół kodowanie (s. 10). Postępy dokonują się również w dziedzinie kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego i edukacji dorosłych.

Przygotowanie młodego pokolenia do nowych wyzwań nie jest też możliwe bez działań pozaformalnych – m.in. budowania środowiska młodych liderów. Ludzi odpowiedzialnych społecznie i lokalnie, tworzących relacje i rozumiejących otaczający ich świat. Zadających trudne pytania i szukających właściwych odpowiedzi. Takich, którzy przyjadą do Nowego Sącza na Forum Ekonomiczne Młodych Liderów (s. 1-3). Impreza ta od 11 lat stanowi platformę budowania międzynarodowego dialogu, który jest kluczowy dla stworzenia środowiska odpowiedzialnie podchodzącego do spraw polityki państwa i rozwoju edukacji.

Dbanie o rozwój młodego pokolenia to także misja Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji. Realizujemy ją prowadząc dwustronne programy wymiany młodzieży (np. z Ukrainą, s. 4-5), a także wdrażając szereg inicjatyw i projektów edukacyjnych finansowanych głównie z programu Erasmus+. O ich wysokiej skuteczności piszemy na stronach 8-9 i 22.

Wspieranie rozwoju jest także celem naszego kwartalnika – bo tylko dobrze poinformowani mogą wprowadzać właściwe zmiany. Zapraszamy do lektury i czerpania inspiracji! ■

Europa dla Aktywnych kwartalnik Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji nr 3 (22)/2016, PL ISSN 2082-2375, © Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2016

Redaktor naczelna: Agnieszka Pietrzak-Kirkiewicz | **Zastępcy redaktora naczelnej:** Wawrzyniec Pater, Jan Nicał | **Redaktor prowadzący:** Krzysztof Szwałek | **Sekretarz redakcji:** Małgorzata Piotrowska | **Zespół: Polityka młodzieżowa:** Wawrzyniec Pater; **Edukacja szkolna:** Gracjana Więckowska, Monika Pawlikowska, Anna Mozer-Margol; **Szkolnictwo wyższe:** Małgorzata Członkowska-Naumik, Łukasz Sopyła; **Młodzież:** Magdalena Paszkowska; **Kształcenie i szkolenia zawodowe:** Anna Kowalczyk, Piotr Lenartowicz; **Edukacja dorosłych:** Karolina Milczarek; **EPALE:** Anna Pokrzywnicka; **Edukacja Językowa:** Anna Grabowska, Małgorzata Janaszek; **Europass:** Konrad Romaniuk, Dawid Wójcicki; **Eurydice:** Beata Płatos; **Informacja młodzieżowa:** Wawrzyniec Pater; **Zespół Programów Bilateralnych oraz SALTO:** Ewelina Miłoś; **Zespół Promocji i Komunikacji:** Iwona Łoboda; Malwina Górecka; **Badania i Analizy:** Tadeusz Wojciechowski | **Korekta:** Agnieszka Pawłowicz, Weronika Walasek-Jordan | **Stali współpracownicy:** Jagna Kaczanowska, Michał Narojek, Marcin Malinowski | **Projekt graficzny i skład:** rzeczyobrazkowe.pl | **Zdjęcie na okładce:** Tomasz Tołłoczko | **Rada Programowa:** przewodniczący dr Paweł Poszytek; członkowie: Aleksandra Ścibich-Kopiec, Anna Salamonińczyk-Mochel, Andrzej Wyczawski, Beata Skibińska, Izabela Laskowska, Alina Respondek, Alicja Pietrzak.

Wydawca: Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, ul. Mokotowska 43, 00-551 Warszawa. **Kontakt z redakcją:** Eurodesk Polska, eda@eurodesk.pl, tel. 22 46 31 454, www.europadlaaktywnych.pl

Przedruk, kopiowanie i wykorzystanie tekstów (lub ich fragmentów) w innych mediach wymaga zgody autora. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko autora i Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną. Ten projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej, Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Publikacja bezpłatna

Grajmy drużynowo!

Premier RP Beata Szydło do uczestników

Forum Ekonomicznego Młodych Liderów w Nowym Sączu

Wyzwaniem naszych czasów jest to, aby młodzi ludzie – tacy jak Wy – jeszcze bardziej angażowali się w życie publiczne, polityczne i społeczne. To właśnie siła i determinacja wynikająca z młodości stanowi szansę dla Europy oraz dla każdego z państw, które reprezentujecie. Politycy powinni przyjąć ten fakt do wiadomości i zacząć z młodymi ludźmi współpracować. Jesteście świetnie przygotowani, wykształceni oraz macie bezcenne doświadczenie.

Naszym wspólnym celem jest budowanie przyszłości Europy, która przeżywa dziś bardzo burzliwy okres. Wszyscy jesteśmy tego świadkami, wzbudza w nas to niepokój oraz głębokie przemyślenia, natomiast nie do końca wiemy, jak stawić czoła aktualnym wyzwaniom. Musimy nazwać i zdiagnozować narastające problemy – to wielkie wyzwanie, jakie stoi przed nami. Kluczem do stawienia czoła tym wyzwaniom jest budowana dynamicznie współpraca pokoleń – jest ona przyszłością Europy.

Trzeba grać drużynowo, stworzyć zespół i zbudować go w oparciu o wzajemne zaufanie. Trzeba słuchać siebie nawzajem i nie bać się podejmować trudnych i odważnych decyzji. Być odpowiedzialnym, konsekwentnym, szanować innych. Rozmawiać i szukać kompromisu. Dzisiaj w Polsce i w Europie jest wiele trudnych spraw do rozwiązania i dlatego potrzebny jest dialog, potrzebna jest rozmowa i próba szukania kompromisu. Bardzo się cieszę, że tutaj, w Nowym Sączu spotykają się młodzi ludzie z różnych części Europy. Czyniecie krok w dobrym kierunku, do budowania wspólnoty.

Wiem, że są tutaj obecni ludzie, którzy niegdyś przyjeżdżali do tego miejsca tak jak Wy, jako młodzi uczestnicy – dzisiaj

mają swoje firmy, są liderami i spotykają się z Wami, dając dobry przykład i dzieląc się cennym doświadczeniem. Świadczy to o ich konsekwencji w działaniu i odpowiedzialności. Zarówno w wielkich, jak i w małych sprawach potrzebna jest odpowiedzialność. Każdy lider, polityk lub przedsiębiorca musi być odpowiedzialny za to, co mówi i co robi.

Projekt integracji europejskiej to wielkie wyzwanie – Unia Europejska została zbudowana na wielkim marzeniu Roberta Schumanna o wspólnotcie i jedności. Nasuwa się pytanie – czy powinniśmy dążyć do jedności w różnorodności czy różnorodności w jedności? To pytanie dzisiaj stawia wielu politologów, socjologów i historyków. Unia Europejska jest wielkim wyzwaniem dającym jednocześnie wielkie nadzieje. Jednak gdy obserwujemy to, co dzieje się aktualnie w Europie: kryzys gospodarczy oraz imigracyjny, bezrobocie wśród młodzieży, wykluczenie i frustrację młodych ludzi, nasuwa się pytanie – co zrobić, aby dać młodemu pokoleniu realną szansę na rozwój? Można odnieść wrażenie, że elity europejskie za bardzo

skupiły się na realizowaniu własnych, często politycznych i gospodarczych interesów, nie patrząc na to, co dzieje się ze społeczeństwami krajów członkowskich. Bardzo istotne jest, aby dialog i dyskusja w Unii Europejskiej były żywe. Należy też zastanowić się, czy aktualny system działa poprawnie.

Nie ma wątpliwości, że Unia Europejska jest potrzebna. My – mieszkańcy Europy Środkowo-Wschodniej musimy aktywnie budować wspólnotę i dbać o nią, musimy myśleć o wzajemnej integracji, abyśmy nie zostali zdominowani przez silniejszych sąsiadów. Aby odpowiedzieć na bieżące problemy, musimy rozmawiać zarówno na poziomie instytucji europejskich, jak i w ramach takich spotkań, jak Forum Ekonomiczne Młodych Liderów. Gdy Wy, jako politycy i przedsiębiorcy, będziecie brali odpowiedzialność za przyszłość Waszych krajów, być może dzięki takim doświadczeniom jak to Forum, dzięki integracji, rozmowie i nawiązanym relacjom, wspólnota budowana przez Was stanie się przyszłością instytucji, jaką jest Unia Europejska. ■

Nowe pomysły dla Starego Świata

Już po raz jedenasty młodzi liderzy spotkają się w Polsce, by rozmawiać o przyszłości Europy i młodego pokolenia. Celem Forum Ekonomicznego Młodych Liderów jest zbudowanie międzynarodowego think-thanku, reprezentującego przyszłe elity

Mariusz Bednarz, Bartłomiej Orzeł
opiekunowie merytoryczni programu FEML

Fot. Krzysztof Poloczko

Fot. Krzysztof Poloczko

Uczestnikami corocznego Forum są liderzy organizacji pozarządowych, młodzieżówek partii politycznych, stowarzyszeń pracodawców, a także młodzi pracownicy naukowcy, dziennikarze i przedsiębiorcy. Goście spotkania mogą już pochwalić się pierwszymi sukcesami, a jednocześnie są zdeterminowani i mocno zaangażowani we wdrażanie dalszych międzynarodowych działań, zarówno w środowisku biznesowym, jak i w sektorze pozarządowym. Uczestnicy reprezentują nie tylko państwa członkowskie Unii Europejskiej, ale także niezrzeszone we Wspólnocie państwa Europy Wschodniej, Bałkanów i Kaukazu.

W tym roku będziemy chcieli porozmawiać między innymi na temat przedsię-

biorczości startupowej, ekonomii społecznej, samorządu czy wyzwań stojących przed rynkiem pracy oraz współczesną edukacją – zarówno na poziomie szkół średnich, jak i uczelni. Nasi goście, wspólnie z młodymi liderami, będą próbowali nakreślić scenariusze dla Europy na najbliższą dekadę oraz określić rolę kolejnych pokoleń w ich realizacji.

Forum to również przestrzeń do dyskusji nad dostrzeganiem szans, wdrażaniem innowacji i podtrzymywaniem wzrostu gospodarczego. Te trzy elementy pozwolą budować lepszą przyszłość dla nas wszystkich. Istotnym tematem tegorocznego spotkania będzie też tak zwana Czwarta Rewolucja Przemysłowa, związana z radykalną automatyzacją przemysłu i rozwojem

technologicznym, mogącym w przyszłości diametralnie zmienić obraz światowej i europejskiej gospodarki.

Na naszą przyszłość bardzo mocno wpływa jednak teraźniejszość. Ważną częścią spotkania będą próby poszukiwania odpowiedzi na aktualne problemy Europy i świata, takie jak: wyjście Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej, przyczyny i konsekwencje kryzysu migracyjnego, bezrobocie wśród młodzieży, zmiany geopolityczne w Europie i kryzys na Ukrainie.

Forum będzie nie tylko okazją do debat i dyskusji, ale także szansą do nawiązania nowych kontaktów między ludźmi i instytucjami oraz budowania atmosfery dialogu i współpracy. Nasze wieloletnie

doświadczenia pokazują jasno, że dobra integracja jest warunkiem powstania żywej, aktywnej i zaangażowanej społeczności młodych liderów, gotowej do tworzenia rzeczy wielkich.

– Podczas Forum Ekonomicznego Młodych Liderów młodzi ludzie mają możliwość skonfrontowania się z wyzwaniami, przed którymi obecnie stoi Europa. Dzięki temu, że dyskutują zarówno z decydentami, reprezentantami świata polityki i ekonomii,

– Podczas Forum Ekonomicznego Młodych Liderów młodzi ludzie mają możliwość skonfrontowania się z wyzwaniami, przed którymi obecnie stoi Europa – Michał Wójcik, prezes Europejskiego Domu Spotkań – Fundacji Nowy Staw, jednego z organizatorów Forum.

jak i między sobą, w gronie młodzieży ze Wschodu i Zachodu, mogą poznać różne punkty widzenia i wyrobić sobie własne zdanie. Te umiejętności będą im służyły w przyszłości, kiedy sami będą decydować o losach Europy, jak i teraz, kiedy ich zdanie zostanie usłyszane przez obecnych liderów – wskazuje Michał Wójcik, prezes Europejskiego Domu Spotkań – Fundacji Nowy Staw, jednego z organizatorów Forum.

Przez dziesięć lat impreza stała się jedną z najważniejszych punktów w kalendarzu wszystkich młodych liderów Europy. Mocno wierzymy, że również tegoroczna edycja zaowocuje wspólnymi, fascynującymi projektami, zarówno w biznesie, jak i sferze pozarządowej. ■

Fot. Ministerstwo Rozwoju

Jadwiga Emilewicz
podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju

ANALIZA

Czas na dobry start!

Młodzi liderzy polskiego biznesu doczekają się rządowego wsparcia. W ramach programu Start in Poland na rozwój innowacyjnych firm przeznaczone zostaną prawie 3 mld zł. Podniesienie poziomu innowacyjności polskiej gospodarki jest jednym z głównych filarów Planu na rzecz odpowiedzialnego rozwoju. Ważnym elementem tych działań będzie przeznaczanie środków dla innowacyjnych przedsiębiorstw (czyli startupów) w ramach programu Start in Poland.

Jest to inicjatywa skierowana do młodych, kreatywnych przedsiębiorców i spółek. Chcemy pokazać, że ważna jest nie tylko przedsiębiorczość, ale i innowacyjność. Start in Poland ma także uświadaczać, że istnieje alternatywny do pracy w dużej korporacji model ścieżki rozwoju zawodowego. Założenie własnego biznesu ma pozwolić młodym Polakom rozwijać się i realizować ciekawe projekty.

Dzięki Start in Poland w ciągu najbliższych siedmiu lat w Polsce ma szansę powstać i rozwinąć się 1,5 tys. firm tworzących wysokiej jakości innowacyjne technologie, zdolne konkurować na rynkach zagranicznych. Na rozwój startupów, które zlokalizują swój biznes w Polsce, z pieniędzy unijnych trafi prawie 3 mld zł. Fundusze będą pochodziły z programu Inteligentny Rozwój, a także ze środków prywatnych.

Program Start In Poland będzie miał charakter parasolowy – obejmie wiele instytucji i działań. Jego zasadniczą częścią będzie działająca w ramach Polskiego Funduszu Rozwoju (PFR) platforma PFR Venture. Będzie ona dystrybuować środki na wsparcie firm w fazie inkubacji i rozwoju, inwestując zarówno m.in. poprzez rynek funduszy venture capital.

W procesie przekazywania wsparcia startupom uczestniczyć będą także inne podmioty, np. akceleratorzy i pośrednicy finansowi. W przypadku pilotażu Scale UP, w pierwszej kolejności odbędzie się nabór na akceleratorzy, które do 15 września 2016 r. mogą składać aplikacje do Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP). W następnym etapie, w IV kw. 2016 r. wybrane przez PARP akceleratorzy będą organizowały nabór startupów do programów akceleryjnych, przygotowanych we współpracy z wybranym dużym przedsiębiorstwem, np. spółką Skarbu Państwa.

Młody przedsiębiorca, który myśli o rozwoju swojego startupu, ma zatem dwa adresy, pod które powinien się zgłosić: Polski Fundusz Rozwoju oraz Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości. W pierwszym miejscu uzyska wsparcie kapitałowe na fazę inkubacji i rozwoju, zaś w PARP będzie mógł zgłosić się do programu akceleryjnego. ■

Start in Poland

Największy program w Europie Środkowo-Wschodniej wspierający startupy

3 mld zł na 1500 projektów

Etapy wsparcia

1,05 mld zł

INKUBACJA
identyfikacja pomysłów opartych na rozwiązaniach innowacyjnych

35 mln zł

AKCELERACJA
dostęp do mentorów, know-how, rynków i infrastruktury

1,75 mld zł

ROZWÓJ
zwiększenie skali działań, uruchomienie produkcji

Polsko-ukraiński sukces młodzieżowy

Rozmowa z dr. Pawłem Poszytkiem, p.o. dyrektorem generalnym Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, członkiem Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży

Fot. K. Kuczyk

tyle zostało złożonych. W czym tkwi sekret tak dużego zainteresowania programami dwustronnymi FRSE?

Jak już wspominałem, projekty dwustronne, takie jak wymiany, spotkania młodzieży, to nieduże inicjatywy. Nowe organizacje często dzięki nim uczą się zarządzać projektem czy budować relacje międzynarodowe. Taki dwustronny projekt jest niewątpliwie łatwiejszy w organizacji niż projekt z pięcioma różnymi organizacjami partnerskimi z całej Europy. To ważny czynnik, bo musimy pamiętać, że nasi beneficjenci to przede wszystkim małe, niedoświadczone organizacje. Często dzięki takim właśnie projektom rozpoczynają one swoją międzynarodową przygodę we współpracy.

A jak to wygląda w przypadku Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży? Jak duże jest zainteresowanie programem?

Początkowo martwiliśmy się tym, że konkurs wniosków wypadł w okresie wakacji. Jednak po kilku dniach od otwarcia konkursu już wiedzieliśmy, że nawet wakacje nie są przeszkodą w składaniu wniosków. W spotkaniach informacyjnych uczestniczyło prawie dwieście organizacji, a wielu innym musieliśmy odmówić ze względu na ograniczoną liczbę miejsc. Oczywiście, w zastępstwie proponowaliśmy konsultacje. Cieszy mnie taka popularność współpracy polsko-ukraińskiej, szczególnie, że większość wnioskodawców ma już nawiązaną współpracę z podmiotami ukraińskimi, co niewątpliwie ułatwiło złożenie wniosku. W sumie przez miesiąc wpłynęło do nas ponad 300 aplikacji.

Co zatem trzeba zrobić, aby taki wniosek złożyć?

Podstawą jest nawiązanie współpracy z organizacją partnerską z Ukrainy. Następnie

wspólnie z partnerami oraz z młodzieżą należy zastanowić się nad istotą spotkania, nad tym, o czym chcemy rozmawiać. Ważne jest, aby zaplanowane działania uwzględniały kierunki, które wskazała Rada. Ponieważ skupiamy się na młodzieży i ją właśnie chcemy aktywizować, to ta grupa powinna być realizatorem projektu. Tylko wówczas w aktywny sposób zdobędzie nowe umiejętności i kompetencje.

Bardzo zależy nam na tym, aby projekty miały charakter edukacyjny, a nie turystyczny. Innym ważnym aspektem jest współpraca partnerska. Projekt musi być planowany i realizowany wspólnie z organizacją z Ukrainy. Nie powinno być sytuacji podziału na gospodarza i gości. Zasada równego partnerstwa jest bardzo ważna. Na końcu należy pamiętać, aby załączyć wszystkie wymagane dokumenty, w tym deklarację partnerską wypełnioną przez organizację z Ukrainy. Należy podpisać wniosek i w terminie odesłać go do nas. (W tym roku termin składania wniosków już minął – przyp. red.)

Z punktu widzenia zarządzania projektami – jakie ułatwienia mogą czekać przyszłych wnioskodawców, beneficjentów Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży?

Przed wszystkim uporządkowaliśmy i skróciliśmy wniosek oraz usprawniliśmy system online – wiele dokumentów będzie można wprowadzić i wysłać do nas tylko przez internet. Kolejnym krokiem było uproszczenie raportów końcowych i zmniejszenie liczby załączników. To jednak nie oznacza, że projekty nie będą sprawdzane. To dopiero pierwszy rok działania Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży, wiele zależy od nas, jednak co najmniej tyle samo zależy od beneficjentów. Jestem jednak przekonany, że na pewno znajdziemy wspólny język. ■

Więcej o współpracy polsko-ukraińskiej – s. 7

Ruszył kolejny nowy program w FRSE – Polsko-Ukraińska Rada Wymiany Młodzieży. Skąd pomysł na rozwijanie współpracy bilateralnej?

To bogate doświadczenie FRSE w zarządzaniu programami młodzieżowymi sprawiło, że rok temu to właśnie nam zaufano i wybrano nas na instytucję zarządzającą Polsko-Ukraińską Radą Wymiany Młodzieży. Sukcesy Polsko-Litewskiego Funduszu Wymiany Młodzieży pokazują, że współpraca dwustronna przynosi wiele korzyści. Rozwijane są partnerstwa, realizowane wspólne przedsięwzięcia, nie tylko na polu edukacji, ale także biznesu. Mniejsze projekty dwustronne pozwalają naszym beneficjentom nabrać doświadczenia, niezbędnego, by później sięgać po większe środki finansowe i realizować dużo większe projekty.

Polsko-Litewski Fundusz Wymiany Młodzieży faktycznie cieszy się dużą popularnością – dofinansował ponad 300 projektów, trzy razy

Fot. MEN

— SPECJALNIE DLA „EUROPY DLA AKTYWNYCH”

Marzenna Drab
podsekretarz stanu w Ministerstwie
Edukacji Narodowej,
Przewodnicząca Polsko-Ukraińskiej
Rady Wymiany Młodzieży

Stworzyliśmy Radę, ponieważ...

...zależy nam na współpracy z krajami sąsiedzkimi, z którymi tak wiele nas łączy. Wspólna historia, podobne tradycje i kultura dają możliwość poznania nie tylko naszych sąsiadów, ale także siebie. W młodych Polakach i Ukraińcach drzemie wielki potencjał. Przecież to oni za kilka, kilkanaście lat będą tworzyć rzeczywistość naszych krajów, będą nimi rządzić. Dając młodym już teraz możliwość realizowania projektów międzynarodowych, wykształcamy w nich poczucie, że dobra współpraca przynosi wiele korzyści.

Po polsko-ukraińskich projektach oczekujemy...

...dobrej organizacji działań oraz zaangażowania w budowanie wspólnych relacji i przewyższanie stereotypów. Zakładam, że polsko-ukraińskie projekty to nie tylko spotkanie, ale przede wszystkim dialog, edukacja i pełna współpraca. Oczekujemy, że przedsięwzięcia te rozwiną współpracę naszych krajów nie tylko na poziomie edukacji młodych, ale także pobudzą myślenie o wspólnej przyszłości i wpłyną na budowanie długotrwałych partnerstw.

Polsko-ukraińska przyjaźń jest dla nas...

...przyjaźnią, którą chcemy rozwijać, o którą chcemy dbać w duchu partnerstwa. Rada chce stworzyć takie warunki młodym ludziom, które pozwolą tę przyjaźń przeżywać, odkrywać, uczyć się jej, dbać o nią, a przede wszystkim udoskonalać.

Młodzi uczestnicy projektów zyskają...

...wiele cennych umiejętności związanych z organizacją projektu oraz pracą w międzykulturowej grupie, których nie da się nauczyć z podręczników. Dzięki projektom młodzież może sprawdzić siebie, swoje umiejętności oraz zdobyć nowe kompetencje cenne na rynku pracy. Jak już wspomniałam, projekt to nie tylko spotkanie, to przedsięwzięcie realizowane przez młodych ludzi, a nie dla nich. Dzięki temu korzyści są nieocenione.

W przyszłości chcielibyśmy, aby Rada...

...mogła wspierać projekty, których partnerstwa miały początek w 2016 r., a dzięki którym wiele nowych organizacji rozpoczęło polsko-ukraińską współpracę.

Wyzwaniem dla Rady jest...

...wybrać takie projekty, z których skorzystają wszyscy – uczestnicy, opiekunowie, organizacje oraz nasze państwa.

Fot. Ambasada Ukrainy

— SPECJALNIE DLA „EUROPY DLA AKTYWNYCH”

Oleksander Jarema
wiceminister w Ministerstwie
Młodzieży i Sportu Ukrainy,
Przewodniczący Polsko-Ukraińskiej
Rady Wymiany Młodzieży

Stworzyliśmy Radę, ponieważ...

...ma ogromne znaczenie dla rozwijania współpracy pomiędzy młodzieżą z Ukrainy i Polski, zwiększy mobilność młodzieży i stworzy nowe, skuteczne mechanizmy realizacji międzynarodowych wymian młodzieżowych. Wierzymy, że młodsze pokolenie powinno odgrywać znaczącą rolę w zbliżaniu i poprawie więzi między naszymi narodami. Rada może stać się dobrą platformą dla rozwoju dyplomacji publicznej. Jej utworzenie stanowi podstawę prawną dla wsparcia finansowego ukraińsko-polskich wymian młodzieży.

Po polsko-ukraińskich projektach oczekujemy...

...że będą zachęcać młodzież do podejmowania skoordynowanych działań zmierzających do wzajemnego zbliżenia, nawiązania nowych kontaktów między młodymi Ukraińcami i Polakami. Mamy nadzieję, że projekty stworzą nowe pomysły, ułatwią zrozumienie pomiędzy naszymi krajami i skupią się na eliminowaniu uprzedzeń i stereotypów w naszej wspólnej historii i w naszych współczesnych stosunkach.

Polsko-ukraińska przyjaźń jest dla nas...

...przede wszystkim lepszym zrozumieniem siebie, gotowością do wzajemnego wsparcia, połączeniem wysiłków dla osiągnięcia wspólnego celu, tworzeniem wspólnej wizji przyszłości i osiągnięciem lepszej przyszłości dla narodów naszych krajów.

Młodzi uczestnicy projektów zyskają...

...nową wiedzę, doświadczenie, pozytywne emocje, nowych przyjaciół, lepsze zrozumienie siebie i tworzenie wspólnej wizji, w odpowiedzi na wyzwania, z którymi młodzież boryka się w naszych krajach.

W przyszłości chcielibyśmy, aby Rada...

...opracowała i zwiększyła wsparcie dla wymian młodzieży pomiędzy naszymi krajami. Mam nadzieję, że co roku coraz więcej Ukraińców i Polaków będzie mogło realizować projekty dzięki wsparciu Rady.

Wyzwaniem dla Rady jest...

...stworzyć skuteczne kanały komunikacji dla ukraińskich i polskich beneficjentów. Otrzymujemy wiele sygnałów od organizacji pozarządowych, że są gotowe do złożenia wniosku i realizacji wspólnych projektów, ale nie mają żadnych partnerów w Polsce. Dlatego ważne jest, aby zapewnić maksymalną pomoc w organizowaniu takich kontaktów.

Fot. K. Pacholak

Fot. B. Zukowski

Erasmus+ pomaga zmieniać edukację

Uczestnicy regionalnych spotkań dowiedzą się, jak program Erasmus+ może wspomóc przedstawicieli placówek oświatowych podczas wdrażania założeń nowej reformy edukacji.

„EDUinspiracje: Reforma edukacji w Polsce 2016-2022” to cykl regionalnych spotkań, konferencji, seminariów i warsztatów. Są one adresowane do nauczycieli, dyrektorów szkół oraz innych pracowników placówek oświatowych, a także przedstawicieli samorządów oraz środowiska akademickiego. Organizatorami wydarzeń są MEN oraz FRSE, które, włączając się w te działania, wypełnia swoje statutowe cele. – Jednym z ważniejszych zadań

wynikających ze statutu naszej organizacji jest bowiem wspieranie prac dotyczących rozwoju i reformy systemu edukacji w Polsce – wyjaśnia dr Paweł Poszytek, p.o. dyrektor generalny FRSE.

Pierwsze spotkanie pod szyldem EDUinspiracje Konferencji odbędzie się 28 września w Rzeszowie. Wezmą w nim udział przedstawiciele MEN, FRSE, eksperci w dziedzinie edukacji oraz uczestnicy programu Erasmus+. Podczas wydarzeń organizowanych w ramach cyklu zostaną zaprezentowane przykłady działań realizowanych ze środków programu Erasmus+, które spełniają cele zbieżne z założeniami reformy edukacji. Pracownicy instytucji, które mają bogate doświadczenie w realizacji tego typu przedsięwzięć, zaprezentują własne projekty edukacyjne. Opowiedzą m.in. o tym, jak rozwijać kompetencje językowe uczniów oraz wzmocnić

edukację historyczną i obywatelską, a także jak zachęcić młodzież do angażowania się w wolontariat. Prelegenci przedstawią również inicjatywy, celem których jest dostosowanie modelu kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy, aktywne włączenie pracodawców w proces kształcenia oraz rozwój kompetencji nauczycieli. – W wybranych miastach Polski będziemy informować również o tym, jakie inicjatywy edukacyjne warto prowadzić w wybranym regionie i w danej instytucji oraz jakie cele można osiągnąć, realizując unijne projekty edukacyjne – podsumowuje dr Paweł Poszytek.

Więcej informacji na temat cyklu spotkań można znaleźć na stronie www.eduinspiracje.org.pl

Uczestnicy projektów FSS opowiedzą o swoich sukcesach

Dobiega końca druga edycja Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego realizowanego w ramach funduszy EOG i norweskich. Edycja zostanie podsumowana podczas Gali Mobilności (24 listopada) oraz Konferencji Zamykającej (25 listopada). Oba wydarzenia odbędą się w Warszawie. Więcej informacji na ten temat można znaleźć na stronie www.fss.org.pl.

Umiędzynarodowienie polskich uczelni tematem konferencji w Rzeszowie

Najlepsze uczelnie z całego świata zabiegają o młodych, uzdolnionych naukowców i innowatorów. To element globalnej konkurencji, dzięki której poszczególne kraje starają się zapewnić sobie nie tylko rozwój gospodarki, ale też jak najwyższy poziom kształcenia. Umiędzynarodowienie nauki i szkolnictwa wyższego będzie tematem konferencji organizowanej w dniach 20-21 października 2016 r. na Uniwersytecie Rzeszowskim.

– Zależy nam na tym, aby Polskę chcieli wybierać utalentowani przybysze z innych krajów. To jest jeden z kluczowych czynników zapewnienia gospodarce bazy dla innowacyjnego rozwoju – mówi inicjator konferencji, minister nauki i szkolnictwa wyższego Jarosław Gowin. – Celem polityki umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego jest też stworzenie warunków do szerokiego otwarcia polskich uczelni na międzynarodowy świat nauki, poprzez intensyfikację kontaktów międzynarodowych, wymianę akademicką i ułatwienie dostępu do czołowej międzynarodowej kadry akademickiej – dodaje wicepremier.

W Polsce studiuje obecnie ponad 57 tys. zagranicznych studentów (nie licząc stypendystów Erasmus+). Konferencja w Rzeszowie zainauguruje prace Narodowego Kongresu Nauki, który służyć ma opracowaniu reform umożliwiających realizację ambicji polskich naukowców.

BIZNES I EDUKACJA

40 proc. pracodawców mówi w tej chwili, że nie znajduje pracowników. Rozmieniliśmy się z pracodawcami. Szkoła zawodowa nie może dłużej czekać. Dlatego należy włączyć przedsiębiorców do systemu kształcenia poprzez umożliwienie im szybkiego i elastycznego pisania podstaw programowych.

Anna Zalewska
minister edukacji narodowej
„Podsumowanie Ogólnopolskich
Debat o Edukacji”, 27 czerwca 2016 r.

Fot. Fotolia

Jak Unia radzi sobie z Brexitem?

Najważniejsze informacje na temat Brexitu beneficjenci programu Erasmus+ znajdą na stronie www.erasmusplus.org.pl/brexit. Na portalu zostały opublikowane artykuły dotyczące m.in. uczestnictwa brytyjskich instytucji w największym unijnym programie edukacyjnym. Serwis jest na bieżąco aktualizowany. Zachęcamy do odwiedzania nowej strony.

Odpowiedź na pytanie, dlaczego warto przyjechać na studia do Polski, zagraniczni studenci znajdą również na stronie: www.erasmusplus.org.pl/in-poland.

Rozwój polsko-ukraińskiej współpracy w programach zarządzanych przez FRSE

OD 2016 R.

Polsko-Ukraińska Rada Wymiany Młodzieży

3,8 mln zł
budżet programu

14-35 lat

wiek uczestników z Polski i Ukrainy, którzy wraz z opiekunami realizują projekty

Charakter dofinansowywanych projektów:
wymiany młodzieżowe | seminaria przygotowawcze i kontrolne | spotkania młodzieżowe | projekty informacyjno-promocyjne

OD 2015 R.

Erasmus+ Szkolnictwo wyższe „Mobilność edukacyjna z krajami partnerskimi”

256

studentów i pracowników uczelni z Polski i Ukrainy wzięło udział w wymianach między tymi krajami w 2015 r.

OD 2013 R.

eTwinning Plus

~400

partnerstw nawiązali nauczyciele z Polski i Ukrainy realizujący projekty edukacyjne z wykorzystaniem mediów elektronicznych

2007–2013 R.

„Młodzież w działaniu”

2002

młode osoby z Ukrainy, w tym

167

wolontariuszy w ramach EVS, wzięło udział w projektach edukacyjnych dofinansowanych przez polską Narodową Agencję

OD 2003 R.

Centrum Współpracy SALTO z Krajami Europy Wschodniej

8

centrów funkcjonuje w Europie w tym

w Polsce

37

organizacjom z Ukrainy SALTO przyznało akredytację EVS (uprawnienie do wysyłania i/lub przyjmowania wolontariuszy oraz koordynowania projektami EVS)

Mobilny nauczyciel zmienia szkołę

Badanie projektów mobilności kadry edukacji szkolnej potwierdziło: zagraniczne szkolenia to nie tylko bardzo atrakcyjna forma doskonalenia zawodowego, ale też dobry sposób na poprawę funkcjonowania polskich placówek edukacyjnych

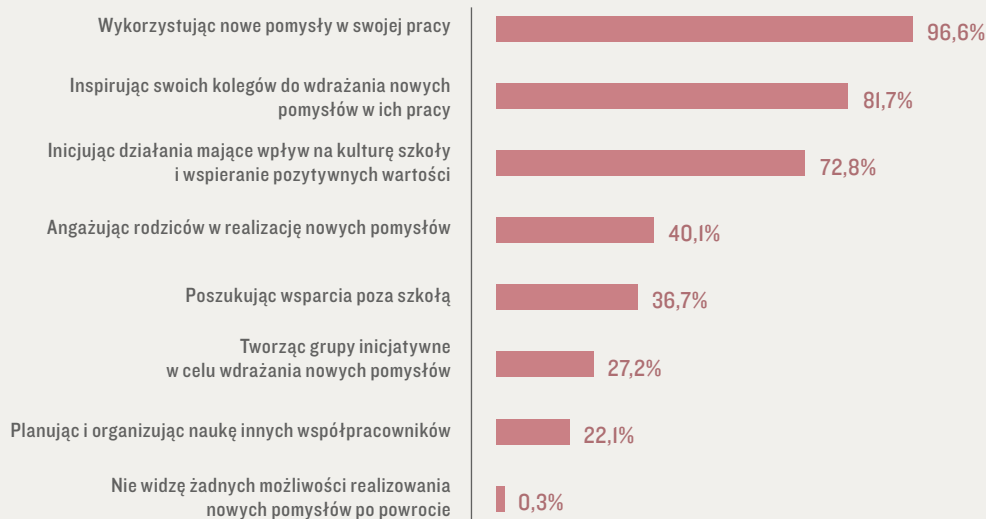
Michał Pachocki

Zespół Analityczno-Badawczy FRSE

W Polsce istnieje bogata oferta bezpłatnych szkoleń dla kadry dydaktycznej. Nauczyciele mają jednak spory kłopot z dostępem do kursów za granicą. Utrudnia to nawiązywanie kontaktów, poznawanie europejskich systemów edukacyjnych oraz metod pracy z uczniami w innych krajach. Z pomocą przychodzi program Erasmus+, dofinansowujący międzynarodową mobilność nauczycieli. Kim są jego uczestnicy i na co liczą? Jaki jest zwykle cel projektów i ich efekty? Odpowiedzi na te pytania szukali autorzy badania przeprowadzonego m.in. wśród uczestników projektów i ich uczniów.

Jak pokazało badanie, liczną grupę inicjatorów projektów stanowili lingwiści, co wynikało głównie z barier językowych pozostałych uczestników wyjazdów. Tym bardziej cieszy fakt, że według deklaracji wyjazdy bardzo pomogły w rozwoju kompetencji językowych (ponad 70 proc. badanych wzięło udział w kursie językowym już na etapie przygotowania do wyjazdu). Respondenci podkreślali, że nauka języka w Polsce jest mniej skuteczna – opiera się bowiem głównie na przyswajaniu struktur gramatycznych, podczas gdy w kontaktach międzynarodowych to nie gramatyka ma największe znaczenie. Dla wielu uczestników ważne było też poznanie technik nauczania dwujęzycznego przedmiotów niejęzykowych. W niektórych placówkach podjęto próby zastosowania podobnych metod.

W jaki sposób wdrażają Państwo pomysły zaczerpnięte podczas realizacji mobilności?

Opracowane na podstawie badania ankietowego uczestników wyjazdów

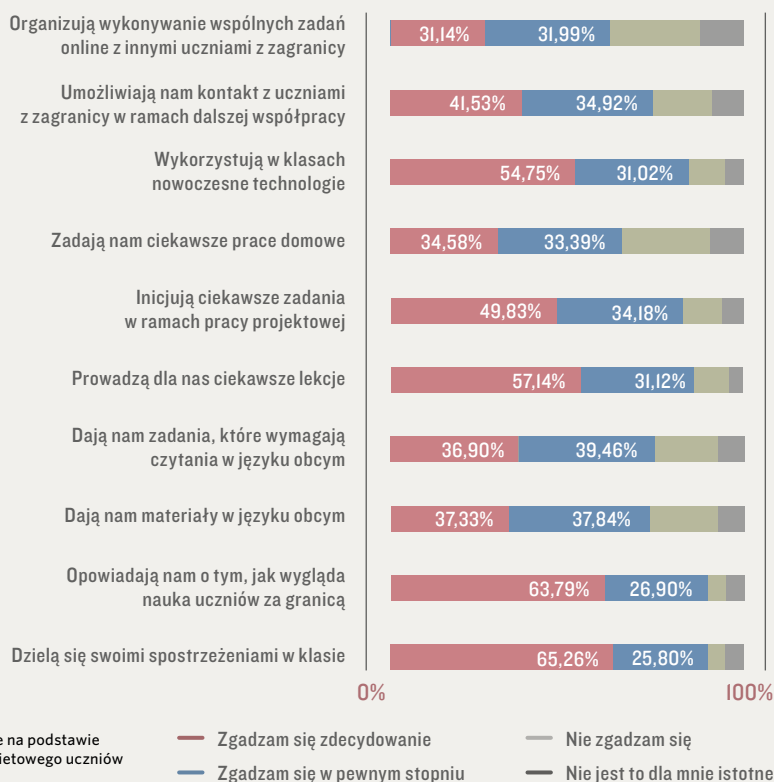
Dla uczestników wyjazdów ważne było również poznanie nowoczesnych technologii. Przydają się one szczególnie w nauczaniu uczniów starszych klas, bo pomagają zachęcić uczniów do samodzielnego poszukiwania i wykorzystywania nowej wiedzy. Często zasadniczym celem projektów było zwiększenie efektywnego korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotów ogólnych, innych niż informatyka.

Warto dodać, że szersze korzystanie z nowych technologii po powrocie z wyjazdów okazało się ważną zmianą również dla ponad 97 proc. badanych uczniów.

Co ciekawe, spora grupa uczestników mobilności deklarowała zmianę w podejściu do używania telefonów komórkowych podczas lekcji („Mogą służyć jako pomoce naukowe!”) oraz częstsze wykorzystywanie tabletów i tablic interaktywnych. Badanie pokazało, że do stosowania nowoczesnych

Efekty mobilności w opinii uczniów

Jak zachowują się nauczyciele po powrocie z wyjazdów szkoleniowych za granicą?

Schemat aktywności badawczych (zapewnienie triangulacji danych)

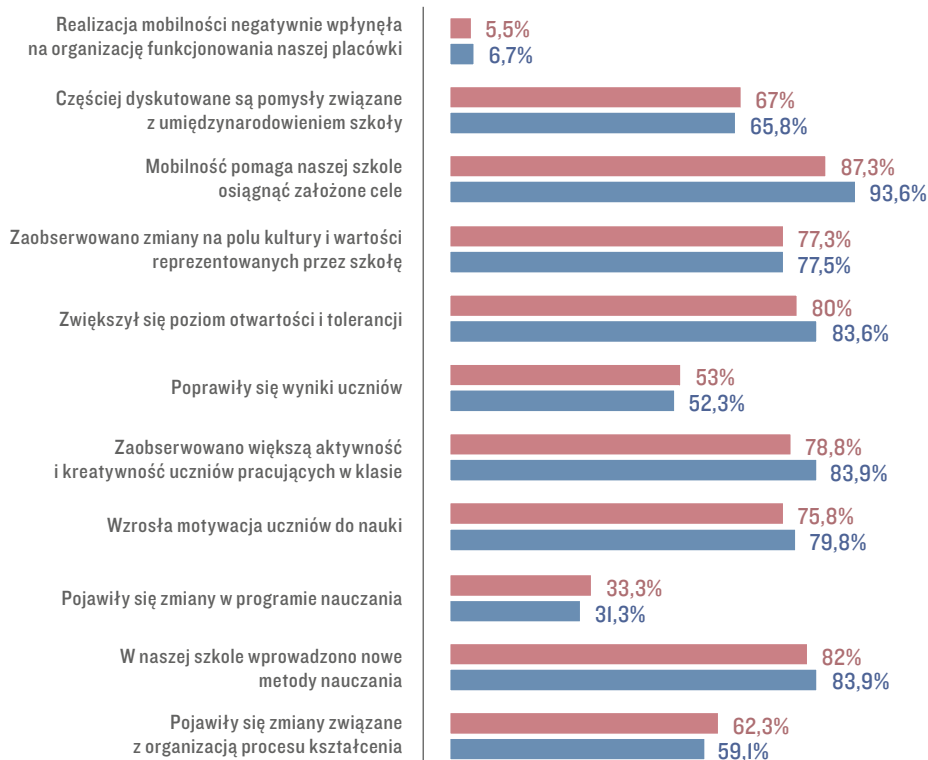
technologii w pracy z uczniem przekonują się nawet najwięksi przeciwnicy.

Autorzy analizy sprawdzili też wpływ projektów na środowisko szkolne. Większość uczestników wdraża nowe metody i innowacje wzbogacające programy nauczania. Ponad trzy czwarte opracowało nowe materiały dydaktyczne, a niemal dwie trzecie wykorzystuje nowe pomysły, dzieląc się zdobytą wiedzą z rodzicami. Ponad 90 proc. badanych uczniów potwierdziło, że nauczyciele dzielą się swoimi doświadczeniami, opowiadając jak wygląda nauka w innych krajach europejskich. Zmiany dotyczą również infrastruktury oraz wyposażenia placówek w nowy sprzęt i narzędzia pracy z uczniem.

Co ważne, uczestnicy chętnie dzielą się doświadczeniami również w innych placówkach. Trwałość takich działań zależy jednak przede wszystkim od jakości działań upowszechniających i inicjatywy samych uczestników. ■

Badanie projektów zrealizowano wspólnie z narodowymi agencjami programu Erasmus+ z Litwy, Estonii, Finlandii oraz Niemiec. W Polsce badaniu poddano nauczycieli, uczniów oraz ich rodziców, którzy wypełniali ankiety, uczestniczyli w wywiadach oraz studiach przypadku.

Ocena korzyści dla instytucji (odsetek pozytywnych odpowiedzi)

Dane opracowane na podstawie badania ankietowego uczestników i pozostałych nauczycieli

■ Pozostali nauczyciele
■ Uczestnicy wyjazdów

Jak sprostać wyzwaniom

W nowym roku szkolnym rusza cyfrowa rewolucja w polskich szkołach – we wszystkich placówkach pojawi się szerokopasmowy internet, a w programie nauczania – kodowanie

Monika Regulska
eTwinning

Zaczynamy uczyć dzieci podstaw programowania, bo to jedna z podstawowych kompetencji XXI w. Rozpoczynamy od pilotażu w 2016 r., a od 2017 r. zmiany wprowadzimy we wszystkich szkołach – ogłosiła w grudniu minister edukacji narodowej. Annie Zalewskiej towarzyszyła wówczas minister cyfryzacji Anna Streżyńska, która dodała: – Naszych dzieci nie stać na mozolne budowanie kompetencji cyfrowych w oparciu o rozwiązania pozaszkolne. Tylko edukacja zapewni im systematyczną naukę umiejętności cyfrowych.

Wprowadzenie kodowania do szkół oznacza nowe wyzwanie dla nauczycieli. Wielu z nich z tą tematyką nie miało do tej pory styczności, spora część w ogóle nie wykorzystuje narzędzi TIK w pracy z uczniami. Istnieją jednak sposoby na nadrobienie tych zaległości. Doskonałą pomocą może się okazać program eTwinning, już od 11 lat

wspierający rozwój kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli.

Początkującym pedagogom eTwinning oferuje wiele prostych, intuicyjnych narzędzi, które pomagają otworzyć klasy na technologię i nowe rozwiązania. Osoby zaawansowane znajdą tu natomiast inspiracje do realizacji własnych, międzynarodowych projektów. Program wspomaga rozwój cyfrowych zainteresowań i umiejętności, zachęca też do sięgania po aplikacje i programy spoza eTwinningowej platformy.

Wśród narzędzi popularyzowanych przez program jest m.in. Scratch – język obiektowy, stworzony jako pomoc w nauczaniu dzieci i młodzieży podstaw programowania. Kodowanie odbywa się w przystępny sposób – dzieci układają w określonym porządku elementy w kształcie puzzli, tworząc kod przypisany określonemu obiektowi. Obiekty zaś mogą reagować na zdarzenia zewnętrzne.

Scratch to także serwis społecznościowy (<https://scratch.mit.edu>), pozwalający użytkownikom na publikowanie prac i programów. Strona jest dostępna w języku polskim.

Scratch zdobył największą popularność dzięki odbywającej się cyklicznie Godzinie Kodowania, która na całym świecie przyciągnęła już ponad 140 milionów uczestników. W Polsce tylko w 2015 r. było ich niemal 300 tysięcy – uczniowie brali udział w warsztatach i pisali własne programy.

Ze Scratcha korzystają też nauczyciele, którzy w ostatnich latach zrealizowali wiele projektów, bazując na tym programie lub wplatając elementy programowania w zaplanowane działania. Z myślą o pedagogach powstał bezpłatny kurs online *Tydzień ze Scratchem*, w trakcie którego można rozwijać potrzebne umiejętności.

Równolegle w ofercie eTwinningu pojawił się inny kurs – *Tydzień ze studio.org.com*, na którym eTwinningowcy testują możliwości strony **studio.code.org**, oferującej interaktywne ćwiczenia, materiały multimedialne dotyczące kodowania oraz system zarządzania klasami i uczniami, dający możliwość obserwacji ich postępów. Od 2014 r. z obu kursów skorzystało już ponad 500 nauczycieli. Tylko w tym roku przynajmniej jeden z nich ukończyło ponad 150 osób.

Nauka kodowania w szkołach to pomysł, który z pewnością pozytywnie wpłynie na umiejętności uczniów i da nauczycielom nowe możliwości. Wiele jednak zależy od sposobu, w jaki zostanie wprowadzony. Ważne jest, aby nauczyciele poznali wcześniej odpowiednie programy i nauczyli się je wykorzystywać w praktyce. Scratch i studio.code.org są do tego stworzone. ■

Uczniowie w polskich szkołach będą się uczyć podstaw kodowania. Dobrym wstępem do tego może być program eTwinning

Fot. z projektu / make my first app

KAPSUŁA CZASU

Gdybyśmy mieli szansę przedstawić się przybyszom z przyszłości – co byśmy im powiedzieli? Przed takim pytaniem stanęli uczniowie z dolnośląskiej Męcinki

Jagna Kaczanowska

Butelka. Puszka. Tajemnicza skrzynia, a w niej... niekoniernie złote monety i sznurki pereł. Raczej pamiątki z przeszłości: dokumenty, zdjęcia, najlepiej – list sprzed lat, dekad, wieków. Któż z nas nie chciał dokonać takiego odkrycia na własnym podwórku? Ale, jeśli nie da się nic odnaleźć i odkryć – może samemu wysłać wiadomość w odległą przyszłość? Opowiedzieć o sobie, zdobyć... nieśmiertelność. Zabawnie pomyśleć, że gdy nas już nie będzie, w 2114 r. ktoś tę wiadomość odczyta, zaduma się. Pozna nas!

Takie właśnie przesłanie do świata za sto lat postanowili wysłać uczniowie z Norwegii, Czech, Turcji, Rumunii, Chorwacji, Francji, Grecji, Portugalii, Hiszpanii. I oczywiście z Polski – z Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika, działającego przy Zespole Szkół w Męcince na Dolnym Śląsku. Projekt trwał przez cały rok szkolny 2014/2015, a jego koordynatorką była nauczycielka języka angielskiego Kamila Strzezińska. Nad kapsułami czasu pracowało w sumie ponad dwustu uczniów i piętnastu nauczycieli. Wspólnie opracowali *Message Book – Księgę Wiadomości*, w której opisali kraje, miejscowości i szkoły biorące udział w przedsięwzięciu.

Trzeba było napisać też coś o sobie: jak lubimy spędzać wolny czas? O czym marzymy? Kim chcemy zostać za piętnaście, dwadzieścia lat, jaki świat chcemy stworzyć dla przyszłych pokoleń, czego im życzymy? Listy od uczniów publikowano najpierw na platformie TwinSpace, potem grupy z każdego kraju drukowały je, łączyły w całość i wkładały do kapsuł. Czyli skrzynek odpornych na działanie czasu i czynników zewnętrznych, takich jak woda czy mróz. Listy były ważne, ale chodziło też o to, by pokazać przybyszom z przyszłości codzienność w każdym kraju. Do pudełek

W kapsule czasu umieszczono m.in. żarówkę, telefon komórkowy i chusteczki higieniczne

Fot. archiwum projektu

wkładano więc przedmioty codziennego użytku: w Polsce były to m.in. energooszczędna żarówka (niech wiedzą, że dbaliśmy o to, by nie wyczerpać wszystkich zasobów naturalnych, by i dla nich, przyszłych pokoleń, coś zostało!), paczka chusteczek higienicznych, telefon komórkowy (coś, bez czego ludzie dzisiaj nie potrafią żyć), karty z wizerunkami piłkarzy (tacy są teraz nasi idole – a wy, w co gracie? Jaki sport was pasjonuje?).

Kapsuły czekają głęboko w ziemi na swojego odkrywcę. Co pomyślą sobie za sto lat ci, którzy je odnajdą? To ważne, ale jeszcze ważniejsze... co my będziemy myśleć o sobie nawzajem. Bo przy okazji, pisząc listy do potomnych, uczniowie z czternaśtu szkół, z dziesięciu europejskich krajów, dowiedzieli się sporo o swoich rówieśnikach – tych z fiordów, mieszkających nad Bosforem, Loarą, Tagiem, Wisłą... Wszyscy przecież jesteśmy obywatelami jednego świata – jednej Europy.

Właśnie zbudowanie tego przekonania w młodych ludziach było jednym

z głównych celów projektu. Kolejnym, równie ważnym, było podnoszenie kwalifikacji językowych zgodnie z podstawą programową. Projekt wpłynął też na rozwój umiejętności informatycznych i społecznych, kreatywności, świadomości obywatelskiej, wzbogacenie wiedzy o historii, kulturze i zwyczajach innych państw. Bo przecież wszystko to okaże się pomocne nie za sto lat – przyda się już jutro w Europie. Zjednoczonej. ■

PROGRAM:
eTwinning

ORGANIZATOR:
Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika,
Zespół Szkół w Męcince

CZAS REALIZACJI:
wrzesień 2014 r. – czerwiec 2015 r.

STRONA WWW:
<https://twinspace.etwinning.net/464/homenet/464/home>

Studia własnej roboty

Bartek Borys
współpracownik
FRSE

Większy nacisk na część laboratoryjną i swoboda w realizacji indywidualnych projektów badawczych – to najważniejsze cechy nowych studiów doktoranckich w języku angielskim na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej, utworzonych w ramach projektu ASK

ASK (*Architecture for Society of Knowledge*) to najnowsza inicjatywa Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej, realizowana dzięki wsparciu Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego. Jej najważniejszym rezultatem jest zaprojektowanie programu studiów doktoranckich w języku angielskim. Stanowi on kontynuację anglojęzycznych studiów magisterskich, prowadzonych na uczelni już od pięciu lat. Autorzy projektu sprawdzili, jak kształtują się siatki zajęć na podobnych kierunkach w innych szkołach wyższych na całym świecie i doszli do wniosku, że kluczowe jest połączenie części teoretycznej z laboratoryjną w taki sposób, by studenci mogli zdobyć kompetencje, jakich oczekują dzisiejsi pracodawcy. W ten sposób powstał nowatorski plan czteroletnich studiów, których w swojej ofercie nie ma żadna inna polska uczelnia.

Prace nad programem studiów podzielono na trzy mniejsze projekty. Pierwszym z nich była analiza zsa biurka (*desk research*), w trakcie której uczelniany Dział Badań i Analiz sprawdzał, jak dotychczas badano zintegrowane projektowanie, a także jak wyglądała zależność między architekturą i zrównoważonym rozwojem. – Dało nam to kontekst do drugiego miniprojektu badawczego, w czasie którego badaliśmy pracodawców, kadre wydziału, studentów oraz doktorantów. Sprawdziliśmy ich zdanie na temat wpływu architektury na zrównoważony rozwój – mówi dr Aleksandra Wycisk z Działu Badań i Analiz PW. Wśród pracodawców w badaniu wzięli udział ci, którzy potencjalnie zatrudnią będą absolwentów studiów: właściciele biur architektonicznych, pracownicy administracji oraz organizacji pozarządowych.

Projekt finansowany ze środków funduszy norweskich i funduszy EOG, pochodzących z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii oraz środków krajowych

Autorzy projektu uznali, że kluczowe jest połączenie części teoretycznej z laboratoryjną w taki sposób, by studenci mogli zdobyć kompetencje oczekiwane przez pracodawców

Fot. Jakub Wierchowicki

– Chcemy zaoferować młodym ludziom interesujące studia oraz umiędzynarodowić naszą uczelnię – mówi koordynator projektu prof. Jan Słyk

Bardzo wiele pracy wymagała trzecia część projektu, czyli *desk research* służący przygotowaniu programu kształcenia. Odpowiadała za niego dwójka studentów uczelni: Karolina Ostrowska i Jacek Markusiewicz. – Udział w zaprojektowaniu studiów doktoranckich na politechnice był niesamowitym doświadczeniem i świetną okazją, by dowiedzieć się czegoś nowego, nauczyć aplikowania o granty – mówi Karolina Ostrowska.

Studenci sprawdzili ponad 150 programów studiów doktoranckich na wydziałach architektury wyższych uczelni w Europie, Azji i Ameryce Północnej. Wzięli też udział w wyjeździe studyjnym do Norwegii, gdzie zobaczyli, jak wygląda realizacja takich studiów na Oslo University of Architecture. – Co ważne, nasze działania oparte były na współpracy. Karolina i Jakub pracowali nad programem kształcenia, a my badaliśmy cały kontekst, w którym ten program będzie funkcjonował. Sprawdzaliśmy, co trzeba zrobić, żeby wykształcić absolwenta, który odnajdzie się później na rynku pracy – podkreśla dr Aleksandra Wycisk.

Studia przeznaczone będą zarówno dla Polaków, jak i obcokrajowców. Na roku ma studiować maksymalnie sześć osób.

Przygotowując nowy kierunek, studenci sprawdzili ponad 150 programów studiów doktoranckich na wydziałach architektury wyższych uczelni w Europie, Azji i Ameryce Północnej

– Chcemy zaoferować młodym ludziom interesujące studia oraz umiędzynarodowić naszą uczelnię. Konkurencja jest duża, ale myślę, że nasz program będzie wystarczającą zachętą, żeby absolwenci studiów magisterskich z różnych krajów zdecydowali się na kontynuowanie nauki na Politechnice Warszawskiej – mówi prof. Jan Słyk, dziekan wydziału i zarazem koordynator projektu.

Autorzy przedsięwzięcia szczególny nacisk kładą na część laboratoryjną – zdają sobie bowiem sprawę, że nawet najlepszy program teoretyczny nie zapewni absolwentom pracy. Profesor J. Słyk podkreśla również kolejną zaletę nowego kierunku: elastyczny charakter zajęć. – Chcemy dać naszym studentom swobodę i nastawiamy się na realizację indywidualnych projektów badawczych – dodaje.

Dzięki przychylności dziekana powstający kierunek otrzymał kilka nowych pomieszczeń, w których studenci będą mogli

pracować i odpoczywać. – Wierzymy, że przestrzenna identyfikacja jest bardzo ważna. Z jednej strony chcemy ten nasz miniośrodek zamknąć tak, by studenci mieli poczucie, że wchodzi do własnej przestrzeni badawczej. Z drugiej strony – chcemy go otworzyć, tak więc drzwi będą szklane i będzie przez nie widać pracujących ludzi – dodaje prof. Jan Słyk. W ośrodku będzie miejsce zarówno na pracę, dyskusję i wymianę doświadczeń, jak również na odpoczynek.

Rekrutacja na studia planowana jest najwcześniej w semestrze letnim roku akademickiego 2016/2017 lub zimowym 2017/2018, choć na wydziale przynajmniej pewne fragmenty projektu mogą być uruchomione wcześniej i udostępnione innym studentom. – Nie chcemy zacząć za szybko, zanim nie będziemy stuprocentowo przygotowani na przyjęcie studentów – mówi prof. Jan Słyk. – Ale warto poczekać! – dodaje na pożegnanie. ■

Ars disputandi

Wkrótce minie ćwierć wieku od momentu, gdy za sprawą prof. Zbigniewa Pełczyńskiego trafiły do Polski debaty oksfordzkie. W latach 90. traktowano je jako nowinkę edukacyjną, teraz są na prostej drodze do sukcesu

Paweł Nowak

prezes Krakowskiego Stowarzyszenia Mówców,
koordynator I Akademickich Mistrzostw Polski Debat Oksfordzkich

W czym tkwi fenomen debat oksfordzkich? Poszerzają horyzonty, uczą logicznego myślenia, precyzyjnego formułowania myśli oraz słuchania ze zrozumieniem. Innymi słowy: kształtują umiejętności i postawy ważne dla każdej osoby biorącej udział w życiu publicznym i biznesowym.

Siła tkwi w formule debaty. Zwykle występują w niej dwie czteroosobowe drużyny mówców, zwane Propozycją i Opozycją. Drużyny toczą spór – dyskutują nad określoną wcześniej tezą, jednak o tym, czy muszą jej bronić czy ją atakować decyduje losowanie przed samą debatą. Zwycięzców wskazuje jury bądź publiczność. Mówcy przemawiają na przemian, a ich wypowiedzi trwają od 4 do 6 min. Na straży reguł stoi

marszałek. Przy okazji poszczególnych projektów zasady debaty mogą się różnić liczbą mówców, sposobem wyłaniania zwycięzców czy regułami zadawania pytań.

Debata oksfordzka to przede wszystkim skuteczne narzędzie edukacyjne, które w rękach dobrego pedagoga umożliwi wielopłaszczyznowe kształcenie młodzieży. Podczas dyskusji uczestnicy rozwijają nie tylko umiejętności komunikacyjne i interpersonalne, ale przede wszystkim zgłębiają wiedzę dotyczącą danego zagadnienia. To siła argumentów wpływa na wynik debaty, a konieczność przygotowania się do obrony racji obu stron sporu wymusza zrozumienie jego istoty. Podobnie jak w sportach drużynowych, w których o zwycięstwie często

decyduje praca wykonana przed rozgrywką, tak w debacie oksfordzkiej na wygraną istotnie wpływa wcześniejsze opracowanie tematu. Dobrze zorganizowanej i sędziowanej dyskusji nie można wygrać tylko retoryką.

Od blisko pięciu lat organizacje pozarządowe zajmujące się debatami dążą do tworzenia projektów kompleksowych. Mistrzostwa Polski Debat Oksfordzkich dla szkół ponadgimnazjalnych odbywają się już od czterech lat i co roku przyciągają do Poznania ponad 70 szkół z całej Polski. Z kolei Instytut Pamięci Narodowej stał się prekursorem systemowego wykorzystania debat oksfordzkich w edukacji, organizując Turniej Debat Historycznych dla 102 szkół z 13 województw. Poszczególne oddziały IPN przygotowywały turnieje regionalne, a finał projektu odbył się 17 czerwca br. w Sejmie.

Szacuje się, że w Polsce w roku szkolnym 2015/2016 ponad 200 szkół ponadgimnazjalnych uczestniczyło w projektach związanych z debatami oksfordzkimi. A to dopiero początek. W nowym roku akademickim Stowarzyszenie Nowe Przestrzenie oraz Krakowskie Stowarzyszenie Mówców dzięki wsparciu MNiSW zorganizują w Krakowie I Akademickie Mistrzostwa Polski Debat Oksfordzkich. Impreza, w której wezmą udział 64 drużyny z co najmniej 32 uczelni, będzie szansą na stworzenie instytucjonalnego, ogólnopolskiego forum naukowego dla wszystkich zajmujących się debatami dydaktyków.

Stoimy przed szansą na systemową zmianę w edukacji i nic nie wskazuje na to, byśmy nie mieli jej wykorzystać. ■

Uczestnicy rozwijają nie tylko umiejętności komunikacyjne i interpersonalne, ale przede wszystkim zgłębiają wiedzę

GRAJ I UCZ SIĘ

Jak wiadomo, uczy się na błędach. Najlepiej, gdy te błędy popełniane są... w przestrzeni wirtualnej. Na przykład – w biznesowej grze strategicznej

Jagna Kaczanowska

Małgorzata Członkowska-Naumiuk

W ramach gry studenci podejmują strategiczne decyzje, dotyczące m.in. zarządzania zasobami ludzkimi, marketingu i zakresu usług

Podobno pierwszą grę planszową wymyślił kilka tysięcy lat temu nauczyciel na dworze chińskiego cesarza – chciał w ten sposób zaangażować w naukę krnąbrnego syna władcy. Czasy się zmieniły – żyjemy w erze cyfrowej. Dziś potrzebne są nam więc inne gry. Może takie, jak te przedstawione w filmie *Matrix*, w którym Neo zdobywa nowe umiejętności na wirtualnej sali treningowej, w wirtualnym mieście?

Taki jest właśnie główny cel projektu *GAMES*: wdrożenie innowacyjnej metody dydaktycznej w postaci wirtualnej gry strategicznej. Będą z niej korzystać studenci Uniwersytetu Ekonomicznego (UE) w Poznaniu oraz uczelni partnerskich z Finlandii i Hiszpanii. A jak ma wyglądać gra? Studenci – podzieleni na grupy – wcielają się w rolę menedżerów firmy usługowej. Zaczynają od zera: zakładają firmę, pracują w niej, mierzą się z wyzwaniem, przed którymi na co dzień stoją prawdziwi

biznesmeni. Podejmują strategiczne decyzje dotyczące zarządzania zasobami ludzkimi, marketingu, poszerzania zakresu usług. Po każdej turze gry (i nauki jednocześnie – to się nazywa profesjonalnie *edutainment*, grywalizacja) otrzymują informacje zwrotne: jak sobie poradzili? Co zrobili dobrze, nad czym powinni popracować? Na sucho, bez konsekwencji mogą przećwiczyć to, czym prawdopodobnie zajmą się, gdy wejdą w świat prawdziwego biznesu.

Na początku projektu odbyły się szkolenia dla nauczycieli i wykładowców, którzy dowiedzieli się, jak tworzyć scenariusze gier strategicznych, jak można je wykorzystać w praktyce dydaktycznej. Prowadzącymi byli pracownicy UE w Poznaniu, specjalizujący się w stosowaniu grywalizacji. W projekcie polska uczelnia występowała w roli eksperta – dostarczała know-how. Na każdej z uczelni partnerskich opracowywano własne wersje gry strategicznej,

odpowiadające na potrzeby studentów, dostosowane do wymogów zakładania i prowadzenia biznesu w danym kraju. Powstał też podręcznik, dzięki któremu kolejni nauczyciele będą mogli dowiedzieć się, jak skonstruować własną grę – i jak za jej pomocą przekazywać studentom wiedzę.

Do tej pory w projekcie odbyły się dwa warsztaty szkoleniowe dla wykładowców, stworzono cztery scenariusze gier strategicznych (polski, hiszpański i dwa fińskie), przeszkolono 150 studentów. Zorganizowano też międzynarodową konferencję, na której przedstawiono rezultaty projektu.

Studenci, którzy będą w przyszłości korzystać z gry, najpierw wezmą udział w części teoretycznej (prezentacja gry, zasad, interfejsu), potem – praktycznej. To pozwoli im zdobyć podstawowe umiejętności z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej, ale także nauki pracy w zespole, terminowości, kreatywności. Wejdą w świat biznesu bardziej pewni siebie – wyposażeni nie tylko w książkową wiedzę, ale całym praktycznymi umiejętnościami. I to wcale nie wirtualne! ■

PROGRAM:

Erasmus+ Szkolnictwo wyższe

REALIZATOR:

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu,
Katedra Konkurencyjności
Międzynarodowej

CZAS REALIZACJI:

2014-2016 r. (w trakcie realizacji)

STRONA WWW:

<http://ue.poznan.pl/pl/universytet,c13/projekty,c2098/projekt-games,c3492/>

powinna być natomiast ustalona w taki sposób, by każdy miał przestrzeń do swobodnej wymiany doświadczeń. Zwykle w kursie bierze udział 25-28 osób.

Nieco innymi prawami rządzą się seminaRIA. Spotkania te zazwyczaj dotyczą wybranej tematyki związanej z pracą z młodzieżą. W odróżnieniu od szkoleń, gdzie główny nacisk i metody skupiają się na nabyciu określonych umiejętności, seminaRIA dają możliwość wymiany doświadczeń oraz prezentowania ich w dyskusji. Uczestnicy bazują na posiadanej już wiedzy, wypracowując jednak inne podejście czy poszerzając analizę tematu o kolejne wątki. Oczywiście uczą się, ale raczej w sposób teoretyczny, a nie praktyczny – jak w przypadku szkoleń. Liczba uczestników z jednej organizacji nie powinna przekraczać trzech (choć zależy to od konkretnych potrzeb), a łączna liczba zaangażowanych – 50.

Działania służące tworzeniu przedsięwzięć partnerskich (PBA) to przedsięwzięcia, które organizuje się w celu umożliwienia uczestnikom znalezienia partnerów do współpracy międzynarodowej. Działania te często przybierają formę seminarium kontaktowego i/lub spotkania w celu wspólnego wypracowania projektów. Optymalna

liczba uczestników z jednej organizacji jest taka jak w przypadku innych działań, natomiast ogólna – podobnie jak w przypadku seminariów – nie powinna przekraczać 50. W praktyce zwykle zależy to od możliwości organizacji przyjmującej.

Okresy obserwacji (*job shadowing*) to krótki pobyt w organizacji partnerskiej w innym kraju (lub goszczenie uczestników w swojej organizacji), którego celem jest wymiana doświadczeń, zdobycie umiejętności i wiedzy oraz nawiązanie współpracy mogącej zaowocować projektami. Tutaj także liczba uczestników powinna być dopasowana do możliwości organizacji goszczącej. Zwykle w projektach bierze udział nie więcej niż kilka osób. Celem jest ścisła współpraca uczestnika z przedstawicielami organizacji goszczącej.

Wizyta studyjna pozwala zapoznać się z charakterystyką pracy z młodzieżą i polityką młodzieżową w wybranym kraju goszczącym. Zwykle wizyty koncentrują się na określonej tematyce, a na ich program składają się spotkania w różnych organizacjach i miejscach realizacji projektów. Uczestnicy mają okazję przyrzeć się określonym

działaniom oraz poznać nowe organizacje i ich profile. Tutaj liczba uczestników z jednej organizacji nie powinna być większa niż dwie osoby (w przypadku dużych organizacji – trzy), a łączną liczbę uczestników należy dostosować do możliwości organizacji goszczących. Z uwagi na konieczność przemieszczania się, a także możliwości lokalowe, wydaje się, że powinno to być nie więcej niż 30-35 osób.

Największym zainteresowaniem cieszą się kursy szkoleniowe i seminaRIA kontaktowe. Do tych projektów zachęcamy jednak organizacje doświadczone, dla których koordynacja większej grupy uczestników nie będzie przeszkodą. Przy tych projektach należy także pamiętać o czynnym udziale uczestników. Rola trenerów powinna sprowadzać się do moderowania grupy – należy zarezerwować przestrzeń do wymiany doświadczeń i uczenia się od siebie.

Zachęcamy także do przyjrzenia się najmniejszemu projektowi – *job shadowing*. Ta forma pozwala na największe zaangażowanie, naukę przez działanie oraz zdobywanie bardzo konkretnych kompetencji. ■

Organizowanie kursów szkoleniowych i seminariów kontaktowych to zadanie dla doświadczonych organizacji o większym potencjale

Mentorzy + motywacja = działanie

Magazyn tworzony w całości przez młodzież? Proszę bardzo! Wydawane w Bielsku-Białej pismo *redakcjaBB* od ponad dwóch lat trafia do tysięcy odbiorców. A wszystko zaczęło się od programu „Młodzież w działaniu”

Maja Dębowska

inicjatorka projektu *redakcjaBB*

Okształcie magazynu i podejmowanych tematach decyduje ponad stu młodych ludzi, uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. To oni tworzą teksty, robią zdjęcia, przygotowują grafiki i filmy. Przychodzą do redakcji codziennie: czasem jest ich kilku, czasem kilkudziesięciu. Zwykle wpadają na spotkania i warsztaty, ale czasem „tylko” po to, by pogadać.

W redakcji nic nie jest obowiązkowe. Podejmujesz się jakiegoś zadania – od ciebie zależy, czy je zrealizujesz. Możesz popracować z rówieśnikami, poradzić się mentorów, wziąć udział w warsztatach, skorzystać z redakcyjnego sprzętu. Nieodpłatnie. Możesz też przyjść do redakcji porozmawiać, zrzucić z siebie męczący cię ciężar. Po prostu.

Redakcja powstała w 2014 r. jako Inicjatywa młodzieżowa – projekt dofinansowany

przez program „Młodzież w działaniu”. Przygotowaliśmy wtedy pierwszy numer magazynu, który przyczynił się do zdobycia grantu z Funduszu EOG (2015 r.). Wsparcie to pozwoliło nam urządzić redakcję i stworzyć stronę internetową.

Teraz działamy dzięki wsparciu Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Od początku jednak projekt *redakcjaBB* traktujemy jak przedsiębiorstwo społeczne, któremu zewnętrzne finansowanie może pomóc, ale nie może być jego jedynym źródłem utrzymania. Staramy się więc samofinansować – testujemy różne możliwości, w tym np. zapewnianie oprawy medialnej i graficznej lokalnych wydarzeń przy współudziale młodych ludzi.

Dla tych, którzy stawiają pierwsze kroki w sektorze pozarządowym w Polsce (tak jak ja w 2014 r.) kluczowe jest wsparcie ludzi o większym doświadczeniu. W moim

przypadku była to pomoc pani Grażyny Staniszewskiej, Towarzystwa Przyjaciół Bielska-Białej i Podbeskidzia – Olgi Suwaj i Jarka Warzechy. To przy ich wsparciu napisaliśmy pierwszy projekt do programu „Młodzież w działaniu”, dostaliśmy dofinansowanie z EOG i FIO. Mój pomysł, zapał, opracowanie długofalowej strategii czy doświadczenie pracy w przedsiębiorstwie społecznym w Londynie mogłyby nie wystarczyć, by przebić się przez meandry pisania i rozliczania wniosków. Ot, taka rzeczywistość.

Sukces naszego projektu opiera się na kilku filarach. Nie stawiamy się w roli autorytetów, tylko partnerów. Uczymy się tyle samo, ile młodzież od nas. Dzięki temu możemy liczyć na wsparcie ze strony społeczności młodych, której siła i energia są nieskończone. Wszystko, czego się podejmujemy, robimy na 100 proc. Nie ma chodzenia na skróty. Jesteśmy otwarci, pozytywnie nastawieni do świata i ludzi wokół. To otwiera wiele drzwi.

Realizacja projektu *redakcjaBB* to nieustanne wyzwania. Jednak razem z wyjątkowym zespołem mentorów, któremu przewodniczy Ania Cieśla, robimy wszystko, by przedsięwzięcie to cały czas było ciekawe dla młodych ludzi, praktyczne i przydatne do tego, co planują w przyszłości. Wiemy już, że *redakcjaBB* potrafi zmienić życie – dlatego motywacji i chęci do działania nam nie brakuje. A więc – działamy! ■

Redakcja magazynu *redakcjaBB* – im się naprawdę chce działać!

Fot. Alina Jankow

Chcesz wiedzieć więcej?

maja@redakcjaBB.pl

www.redakcjaBB.pl

fb.com/redakcjaBB

issuu.com/redakcjaBB

PEŁNYM GŁOSEM

E, nie pójdę na wybory. Co to da? E, nie odezwę się – nic się nigdy nie zmieni. Wielu młodych tak myśli – niestety. Ten projekt miał to zmienić, zachęcić ich do zabierania głosu

Jagna Kaczanowska

Jak daleko jest z Jędrzejowa do wielkiej polityki? A ze Starachowic do budowania społeczeństwa obywatelskiego? Wcale nie jest daleko! Bo właśnie w Kielcach, Jędrzejowie, Starachowicach i Sobkowie budowano od października 2014 r. do maja 2015 r. społeczeństwo obywatelskie. Oraz uprawiano wielką politykę. Co więcej: to wszystko nadal trwa...

Często mówi się, szczególnie w niewielkich miejscowościach i na wsiach: na takie tematy to mogą sobie debatować ci z Warszawy, a my tu mamy swoje problemy i nimi musimy się zająć. Zwłaszcza młodzi ludzie czują się przez taką postawę wykluczeni, mają wrażenie, że od nich nic nie zależy – chyba że wyjadą. Na przykład do tej mitycznej Warszawy. Ale w sumie, jak już wyjeżdżać, to czemu od razu nie do Oslo, Londynu, Berlina? Świętokrzyskie pustoszeje. Polska nam pustoszeje! A gdyby tak przekonać jej mieszkańców, że mają prawo głosu, i że ten głos ma znaczenie? Właśnie temu służył ten projekt.

Wzięło w nim udział prawie pięćset osób, uczniów i studentów z czterech miejscowości. Wiele z nich mieszka na co dzień na wsi. Chodziło o to, by uczestnicy nauczyli się, jak przedstawiać swoją opinię, jak szukać argumentów na jej poparcie, jak je prezentować i jak się ładnie różnić. W sumie odbyły się cztery debaty z udziałem młodzieży i zaproszonych gości: polityków, ekspertów. Za każdym razem gospodarzem była inna miejscowość: w Sobkowie można dyskutować tak samo zażarcie, jak w Kielcach (o Warszawie nie wspominając). Tematy? Bliskie ludziom, a przede wszystkim interesujące młodzież: przedsiębiorczość (Dlaczego tak trudno założyć firmę? Wziąć kredyt? Czemu młodzi

Uczestnicy projektu uczyli się, jak przedstawiać swoją opinię, jak szukać argumentów na jej poparcie i jak je prezentować

mają pod górkę?), partycypacja obywatelska młodzieży (Dlaczego nie chcą nas w samorządach? W polityce? Czemu my sami... często się nie interesujemy, nawet nie głosujemy?), wolontariat (Dla kogo to? Po co? Jak?), mobilność młodzieży. Po debatach opracowano publikację – podsumowanie projektu, a zarazem zbiór wniosków i postulatów uczniów i studentów ze Świętokrzyskiego. Jej kopie przekazano przedstawicielom lokalnych władz. Oto głos młodych – niech wiedzą, niech słyszą, niech się nim przejmą. Na koniec liderzy poszczególnych grup dyskusyjnych spotkali się z władzami swoich miejscowości i województwa.

Podobno myślenie ma kolosalną przyszłość. Podobno warto rozmawiać. Ten projekt skutecznie przekonał młodzież, że obie te tezy są prawdziwe. Tak samo, jak sprawdza się powiedzonko: Mówisz i masz! Trzeba

dyskutować, trzeba przedstawiać swoje racje – bo w przeciwnym wypadku politycy i decydenci nigdy nie dowiedzą się, co jest nam potrzebne.

A przecież to nasza wspólna szansa. Bo to nasz wspólny dom. ■

PROGRAM:
Erasmus+ Młodzież

REALIZATOR:
Stowarzyszenie Edukacja przez Internet

CZAS REALIZACJI:
1 października 2014 r. – 30 kwietnia 2015 r.

STRONA WWW:
https://www.facebook.com/swietokrzyskamlodziezplusem/photos_stream

Rozpoznaj, opisz, zaprezentuj!

Od momentu przyjęcia Europejskich Ram Kwalifikacji w debacie publicznej rośnie znaczenie kwalifikacji, kompetencji i umiejętności.

W jaki sposób w ich rozwoju pomagają instytucje europejskie?

Konrad Romaniuk

Krajowe Centrum Europass

Ponieważ polityka edukacyjna należy do kompetencji państw członkowskich UE, działania instytucji europejskich mogą mieć jedynie charakter miękkiej – doradczy lub informacyjny. Główną rolę w tym zakresie odgrywają dwie dyrekcje generalne Komisji Europejskiej (Edukacji i Kultury oraz ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego) oraz Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (CEDEFOP). Dzięki nim każdy Europejczyk ma dostęp do systemu narzędzi ułatwiających rozpoznanie, opis i prezentację własnych kwalifikacji. Wśród najważniejszych elementów tego systemu są: Eures, Europass, Euroguidance, Esco, EU Skills Panorama, Learning Opportunities and Qualifications oraz Disco. Większość z nich działa w formie internetowych portali doradczych, stron informacyjnych, baz wiedzy czy też wyspecjalizowanych integratorów usług, za którymi stoją niektóre europejskie sieci informacyjne.

EURES

<https://eures.praca.gov.pl>

To sieć, której nazwa powstała od angielskich słów *European Employment Services* (Europejskie Służby Zatrudnienia). Współpraca służb i ich partnerów na rynku pracy ma służyć wspieraniu mobilności pracowników w UE. Sieć ułatwia swobodny przepływ pracowników poprzez międzynarodowe pośrednictwo pracy, informowanie na temat warunków życia i pracy w krajach członkowskich, a także identyfikowanie przeszkód w mobilności i przeciwdziałanie im.

EUROPASS

www.europass.org.pl

To sieć współpracy, której celem jest zwiększenie przejrzystości kwalifikacji oraz wspieranie mobilności edukacyjnej i zawodowej Europejczyków. Służy temu portfolio dokumentów funkcjonujących w jednolitej formie na terenie całej UE oraz państw współpracujących. Na portfolio składają się: CV, Paszport Językowy, Mobilność, Suplement do Dyplomu Szkoły Wyższej, a także trzy dokumenty dla absolwentów kształcenia zawodowego: Suplement do Dyplomu Potwierdzającego Kwalifikacje Zawodowe, Suplement do Świadectwa Czeladniczego, Suplement do Dyplomu Mistrzowskiego.

Pierwszy z wymienionych dokumentów (Europass-CV) to wzór życiorysu, który umożliwia użytkownikowi atrakcyjną prezentację kwalifikacji, doświadczenia i umiejętności. Drugi zawiera informacje na temat znajomości języków obcych wraz z opisem doświadczeń, które miały na nią wpływ. Europass-Mobilność prezentuje wiedzę i doświadczenia zdobyte podczas nauki, szkoleń, praktyk i staży zagranicznych. Suplementy natomiast ułatwiają zrozumienie znaczenia dyplomu w zakresie kompetencji jego posiadacza.

Każdy ze wspomnianych dokumentów funkcjonuje samodzielnie, ale kompletując je, można stworzyć pełny, indywidualny profil zawodowy i osobowościowy.

EUROGUIDANCE

www.euroguidance.pl

To sieć europejska, która zapewnia aktywny rozwój poradnictwa zawodowego w Europie. Główne jej cele to promowanie europejskiego wymiaru poradnictwa i zapewnienie jego wysokiej jakości przez całe życie oraz wspieranie mobilności w celach edukacyjnych. Grupą docelową sieci są doradcy zawodowi oraz twórcy polityki w zakresie edukacji i rynku pracy.

EU SKILLS PANORAMA

www.skillspanorama.cedefop.europa.eu/en

To portal gromadzący przekrojowe dane, prognozy i wyniki badań na temat umiejętności oraz kompetencji. W serwisie możliwe jest sortowanie statystyk według krajów, sektorów, zawodów czy wskaźników. Na portalu dostępne są również: specjalistyczny blog z artykułami ekspertów, ciekawostki analityczne oraz bardzo użyteczne źródła zewnętrzne.

KLASYFIKACJA ESCO

www.ec.europa.eu/esco/portal/home

To portal internetowy, który identyfikuje i kategoryzuje umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody ważne na europejskim rynku pracy, edukacji i szkoleń. Dzięki temu można łatwo porównać kompetencje i umiejętności z wymaganiami pracodawców oraz regulacjami prawnymi obowiązującymi w poszczególnych państwach.

PORTAL LEARNING OPPORTUNITIES AND QUALIFICATIONS

<http://ec.europa.eu/ploteus/pl>

To internetowa platforma zawierająca informacje na temat kursów zawodowych, kształcenia w miejscu pracy oraz kwalifikacji.

DISCO

www.disco-tools.eu/disco2_portal

To skrót od angielskiego European Dictionary of Skills and Competences – czyli internetowa baza wiedzy. Jest to szczegółowy słownik europejskich pojęć na temat umiejętności i kwalifikacji.

Komisja Europejska zapewnia każdemu Europejczykowi dostęp do narzędzi ułatwiających rozpoznanie, opis i prezentację własnych kwalifikacji

Na pierwszy rzut oka wszystkie te działania niewiele łączy: wdrażano je w różnym czasie, niektóre doczekały się wielu wersji językowych, inne są dostępne tylko po angielsku. Narzędzia te mają jednak istotne cechy wspólne. Po pierwsze, służą obywatelom Europy w każdym wieku do skutecznego rozeznania własnych umiejętności i kwalifikacji. Po drugie, wspierają realizację strategii *Europa 2020* oraz Procesu Kopenhaskiego: ułatwiają osiągnięcie sukcesów edukacyjnych i zawodowych, przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju całej Wspólnoty oraz poprawy wskaźników ekonomicznych. Pomagają też w walce z bezrobociem, a pośrednio także z ekspansją kryzysów wojennych i zagrożeń terrorystycznych, powodujących fale uchodźców.

W najbliższym czasie można się spodziewać *odświeżenia spojrzenia* Komisji Europejskiej na spójność unijnych działań i narzędzi służących rozpoznawaniu i prezentacji kompetencji. W przyjętym przez Komisję Europejską w czerwcu planie pn. *The New Skills Agenda for Europe* zapowiedziano działania w trzech kierunkach – chodzi o podniesienie jakości i trafności kształtowanych kompetencji, uczynienie umiejętności i kompetencji jeszcze bardziej widocznymi i porównywalnymi oraz poprawę informacji na temat kompetencji *dla lepszych indywidualnych wyborów karier*.

Na szczegółowe propozycje rozwiązań systemowych Komisji Europejskiej w dziedzinie kwalifikacji kompetencji przyjdzie nam jeszcze poczekać. ■

Staże w Erasmusie+? Dobra robota!

Program Erasmus+ większą część swego budżetu przeznaczają na dofinansowanie zagranicznych wyjazdów – korzystają z nich m.in. uczniowie średnich szkół zawodowych i technicznych. Czy są zadowoleni z praktyk?

Anna Kowalczyk

Kształcenie zawodowe
i edukacja dorosłych

Foto: flickr.com

Przygotowaniom do zagranicznego wyjazdu zazwyczaj towarzyszy niepokój i trema. Jak sobie poradzić? Czy znam język wystarczająco, by dogadać się na miejscu? Jak zniosę tak długie rozstanie z najbliższymi? Jednak po powrocie uczestnicy najczęściej opowiadają o swoich wyjazdach jak o największej przygodzie życia!

Ze sprawozdań uczestników projektów mobilności realizowanych w 2015 r. wynika

niezwykle, że zagraniczne staże i praktyki są niezawodnym sposobem na podniesienie umiejętności zawodowych, społecznych i osobistych. Są również szansą na przeżycie przygody. Zarówno jakość mobilności, jak i ich efekty są bardzo pozytywnie oceniane przez większość uczestników.

Organizacjami oferującymi praktyki bądź staże mogą być firmy lub instytucje kształcenia zawodowego. Wygląda na to, że nasi beneficjenci, tj. organizacje wysyłające uczniów na zagraniczne wyjazdy, dużą uwagę zwracają na dobór partnerów przyjmujących i jakość ich działania. Zdecydowana większość uczniów jest bowiem zadowolona zarówno z programu praktyk, jak i z metod kształcenia w organizacjach przyjmujących. Ponad 90 proc. uczestników ocenia te aspekty mobilności wysoko lub bardzo wysoko.

Jeśli chodzi o same efekty praktyk, niezależnie od typu organizacji przyjmującej opinie uczestników są bardzo pozytywne. Ponad 96 proc. uczniów deklaruje, że dzięki praktykom poprawili kompetencje zawodowe, są bardziej pewni siebie i przekonani o swoich umiejętnościach, a także uważają, że wzrosły ich szanse na zdobycie nowej lub lepszej pracy. Zdecydowana większość uczestników (ponad 96 proc.) przyznaje, że dzięki udziałowi w wyjeździe poprawiły się ich umiejętności językowe.

Praktyki zagraniczne wpływają też na rozwój poszukiwanych na rynku pracy kompetencji społecznych. Niemal wszyscy ankietowani deklarują, że wzrosły ich umiejętności: pracy zespołowej (ponad 97 proc.), rozwiązywania problemów (96 proc.) i adaptacji do nowych sytuacji (ponad 96 proc.). Aż 94 proc. uczestników uważa, że stali się bardziej tolerancyjni w stosunku do innych osób i zachowań.

Wśród uczniów, którzy byli przekonani o rozwoju swoich kompetencji, około 2/3 stanowią ci, którzy uważają, że zmiana ta była bardzo znacząca. Inne korzyści, które deklaruje znakomita większość osób biorących udział w wyjazdach, to: otwartość na nowe wyzwania, znajomość swoich mocnych i słabych stron oraz dostrzeganie wartości innych kultur.

Uczestnicy mieli możliwość umieszczenia w sprawozdaniu komentarza na temat wyjazdu. W przeważającej większości (ponad 92 proc.) były to opinie pozytywne. Ankietowani podkreślali osiągnięte korzyści, zdobyte doświadczenie zawodowe i życiowe oraz wyrażali wdzięczność za możliwość przeżycia przygody. Uczniowie polecali innym udział w takich projektach oraz deklarowali, że chętnie pojechaliby jeszcze raz. Jedynie nieliczni (7,6 proc.) zgłosili uwagi, dotyczące m.in. niedostatecznego dofinansowania na podróż, zbyt długiego czasu trwania praktyk czy słabego internetu w miejscu zamieszkania. ■

Cytaty z raportów:

- *Na tym wyjeździe można zdobyć doświadczenie oraz kompetencje zawodowe. Super, że UE coś takiego organizuje!*
- *Chciałabym jeszcze raz wziąć udział w takim projekcie!*
- *Polecam praktyki za granicą, można poprawić swoje kwalifikacje, poziom językowy. Jest to świetna zabawa :)*
- *Polecam! Można się wiele nauczyć, poznać kulturę i zwyczaje ludzi różnej narodowości. Warunki pobytu oceniam pozytywnie. Życzliwe osoby po stronie włoskiej – zarówno pracodawcy, jak i organizacja przyjmująca. Niezapomniane wrażenia z wycieczek.*
- *Dziękuję mojej szkole i całej organizacji za możliwość uczestniczenia w tym projekcie. Wszystko było doskonale zorganizowane, opiekunowie/koordynatorzy z organizacji bardzo o nas dbali i mogliśmy na nich liczyć w każdej sytuacji...*
- *Staż zawodowy był ogromną szansą na zdobycie nowych doświadczeń, poznanie metod pracy we włoskim salonie fryzjerskim oraz nawiązanie znajomości. Zagraniczne praktyki otwierają wiele możliwości!*
- *Jestem bardzo zadowolony z odbytego stażu. Dzięki tej szansie znalazłem bardzo dobrą pracę jako kucharz w Polsce. Zapisalem się też na kurs językowy, gdyż zauważyłem braki w moim angielskim. Wszystkim polecam wzięcie udziału w tego typu stażach!*
- *Wyjazd na staż pomaga usamodzielnic się, nabrać pewności siebie, poznać inne kultury, nowych ludzi. Staż ułatwia nam naukę języka obcego i pozwala zobaczyć, jak to będzie w życiu dorosłym.*

MOST DO PRACODAWCÓW

Kończą szkołę i od razu mają pracę, w której są potrzebni i cenieni. By takich młodych ludzi było jak najwięcej, potrzebny jest most pomiędzy nauczycielami i szkołami oraz szefami i ich firmami. W Świdnicy taki powstaje

Jagna Kaczanowska

Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego to znany... budowniczy. Jak możemy przeczytać na stronie tej organizacji, zajmuje się budowaniem mostów między historią i teraźniejszością, między Europą Zachodnią i Wschodnią, między pokoleniami. To misja, która towarzyszy temu miejscu od lat. Fundacja ma siedzibę na terenie byłej posiadłości rodziny Helmuta Jamesa von Moltke, w czasach nazistowskich działała tu grupa opozycyjna „Krağ z Krzyżowej”. Po upadku muru berlińskiego właśnie w tej miejscowości odbyła się polsko-niemiecka msza pojednania, a rządy Polski i Niemiec wsparły budowę miejsca spotkań.

Pracownicy Fundacji mają ogromne doświadczenie w przełamywaniu barier, tworzeniu gruntu dla porozumienia oraz – co bardzo ważne – siatkę kontaktów za granicą. I wykorzystują te zalety nie tylko w projektach związanych z historią, ale także z teraźniejszością i rynkiem pracy. Tak właśnie jest w przypadku przedsięwzięcia realizowanego w ramach programu Erasmus+ Kształcenie i szkolenia zawodowe. Jego celem jest zbudowanie partnerstwa między sektorem edukacji i pracodawcami. Szkoły i uczelnie powinny ściśle współpracować z prezesami dużych firm i urzędnikami odpowiadającymi za rozwój gospodarczy. Dzięki temu z placówek edukacyjnych prosto do firm usługowych i fabryk szluby młodzi ludzie z wiedzą i kompetencjami cenionymi przez szefów.

W ramach przedsięwzięcia powstanie: raport z badań, sześć modułów szkoleniowych, podręcznik, a także rekomendacje, jak wprowadzać zmiany w systemie edukacji, by wypuszczał on w świat młodzież gotową podjąć pracę, świetnie przygotowaną do stawianych przez pracodawcę wyzwań.

W Danii uczestnicy projektu oglądali m.in. zajęcia w klasie mechaniki rowerów i motorowerów

Pierwsze spotkanie w ramach projektu odbyło się w listopadzie 2014 r. – uczestnicy z Polski, Litwy, Niemiec i Danii mogli się spotkać, ustalić zasady współpracy, omówić kolejne działania. W kwietniu 2015 r. wszyscy partnerzy pojechali do Danii. Przygotowana przez gospodarzy prezentacja dotycząca systemu dualnego, systemu edukacji i kształcenia zawodowego okazała się odkrywczą i inspirującą zwłaszcza dla Polaków i Litwinów. Były też zajęcia praktyczne: zwiedzanie szkoły zawodowej, warsztatów i klas.

W sumie w projekcie weźmie udział dwustu uczestników reprezentujących instytucje sektora biznesu, edukacji, organizacji pozarządowych oraz administracji publicznej. Dla osób z Polski i Litwy będzie to szansa na podpatrzenie, jak działa partnerstwo szkół i pracodawców w krajach, które mają wieloletnią tradycję budowania mostów między tymi sektorami. Ale Niemcy

i Duńczycy też zyskają: świeże spojrzenie, możliwość wprowadzenia innowacyjnych rozwiązań. W końcu co dwie głowy to nie jedna. A już cztery... To będzie coś naprawdę wyjątkowego. ■

PROGRAM:
Erasmus+
Kształcenie i szkolenia zawodowe

REALIZATOR:
Fundacja „Krzyżowa”
dla Porozumienia Europejskiego

CZAS REALIZACJI:
od listopada 2014 r. (trakcie realizacji)

STRONA WWW:
<http://dual.krzyzowa.org.pl/index.php/pl>

Pozaformalnie i pozarządowo

Ponad połowa organizacji pozarządowych w Polsce zajmuje się, choćby częściowo, edukacją i wychowaniem – podaje branżowy portal ngo.pl. To właśnie w projektach społecznych odbywa się edukacja pozaformalna!

Daria Sowińska-Milewska

prezesa Zarządu

Stowarzyszenia Trenerów Organizacji Pozarządowych

Do organizacji pozarządowych (z angielskiego *non-governmental organisations*, NGO), nazywanych również III sektorem (obok administracji państwowej i biznesu), zaliczamy stowarzyszenia (100 tys. zarejestrowanych), fundacje (17 tys.), ale też kluby sportowe, stowarzyszenia zwykłe, związki zawodowe czy związki pracodawców. Podmioty te różnią się nie tylko formą prawną, ale też charakterem działalności. Organizacje tego typu zajmują się bardzo wieloma dziedzinami, rozwiązują ważne problemy społeczne, działają na rzecz zmian w środowisku lokalnym, domagają się respektowania praw konkretnych grup społecznych, walczą z nadużyciami.

W każdym z tych obszarów prowadzone są różnego typu działania edukacyjne. Działacze pozarządowi są inicjatorami, organizatorami i propagatorami uczenia się pozaformalnego. Prowadzą szkolenia, wykłady, pogadanki, wykorzystują możliwości edukacji przez internet, moderują spotkania, prowadzą grupy warsztatowe i samopomocowe – ta lista nie wyczerpuje wszystkich wykorzystywanych form i metod!

Odbiorcy działań edukacyjnych organizacji to praktycznie wszystkie grupy społeczne. Oferta (kursy zawodowe, rozwoju osobistego) często kierowana jest do grup szczególnie narażonych na wykluczenie – długotrwale bezrobotnych, samotnych rodziców, przedstawicielek i przedstawicieli mniejszości, osób z niepełnosprawnościami. Równie dużo ofert znajdują seniorzy, wiele organizacji zajmuje się kształtowaniem umiejętności rodzicielskich. Mogę

ALFABET EDUKACJI DOROSŁYCH

EF

Europejskie Stowarzyszenie na rzecz Edukacji Dorosłych

(*European Association for the Education of Adults, EAEA*) zrzesza 137 organizacji związanych z edukacją dorosłych z 44 krajów. Działająca od 1953 r. organizacja prowadzi działania na rzecz promocji uczenia się dorosłych i kształtowania polityki europejskiej w tym zakresie. Do jej zadań należy także m.in. informowanie o rozwiązaniach stosowanych w krajach EU i wspieranie współpracy międzynarodowej.

www.eaea.org/en

Forum III Wieku

Doroczna, międzynarodowa konferencja towarzysząca Forum Ekonomicznemu w Krynicy-Zdroju. Jej misją jest zwrócenie uwagi na wyzwania, przed którymi stoją Polska i Europa w kontekście starzejącego się społeczeństwa oraz mobilizowanie ośrodków rządowych, samorządowych, niezależnych grup badawczo-naukowych, organizacji pozarządowych, a także środowisk gospodarczych do wypracowania i wdrażania rozwiązań systemowych. Forum III Wieku zostało zainaugurowane w 2009 r. przez Sąddecki Uniwersytet Trzeciego Wieku oraz Ogólnopolską Federację Stowarzyszeń UTW.

www.forumtrzeciegowieku.pl

śmiało zaryzykować twierdzenie, że każda czytelniczka i każdy czytelnik tego artykułu znalazłby dla siebie ofertę wśród propozycji NGO. Dzięki temu, że pozyskują one środki publiczne (polskie i zagraniczne) oraz dotacje od prywatnych sponsorów, część ofert edukacyjnych jest bezpłatna. Zwykle też oferta odpłatna jest konkurencyjna cenowo.

Wśród organizacji możemy spotkać ośrodki wspierające inne organizacje, kształcące w zakresie zarządzania, promocji, finansów, księgowości, prawa czy poszukiwania środków na działania. W Polsce funkcjonuje np. sieć wspierania podmiotów ekonomii społecznej.

W ramach III sektora działają także organizacje zajmujące się propagowaniem i upowszechnianiem ogólnych zagadnień związanych z edukacją pozaformalną. Stowarzyszenie Trenerów Organizacji Pozarządowych, które reprezentuje, prowadzi szkoły trenerskie oraz wspiera osoby prowadzące działania edukacyjne w NGO poprzez system certyfikacji, wskazywanie nowych trendów i efektywne uczenie się dorosłych.

Wśród tysięcy organizacji pozarządowych i setek tysięcy zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjnych trudno o zagwarantowanie jednolicie wysokiego poziomu działań. Zawsze jednak w inicjatywach społecznych dochodzi do uczenia się osób dorosłych – poprzez spotkanie, działanie, doświadczenie. Dotyczy to zarówno odbiorców działań, jak i zespołów wolontariuszy i pracowników. Warto uczyć się i warto włączyć się do sieci NGO! ■

Kongres szans

Edukacja pozaformalna dorosłych nabiera w Polsce coraz większego znaczenia. By się o tym przekonać, wystarczyło wybrać się w czerwcu do Łodzi

Anna Pokrzywnicka
Krajowe Biuro EPALE

W mieście włókniarzy Polska Izba Firm Szkoleniowych i Stowarzyszenie Konferencje i Kongresy w Polsce zorganizowały II Kongres Edukacji Pozaformalnej. Celem wydarzenia było uświadomienie pracodawcom i pracownikom, że taki rodzaj edukacji istnieje, a rynek usług rozwojowych (umożliwiających rozwój osobisty) jest coraz większy.

W Kongresie wzięło udział 350 osób, m.in.: przedstawiciele firm szkoleniowych, organizacji pozarządowych, trenerzy oraz reprezentanci władz centralnych i samorządowych, a także instytucji związanych z edukacją i rynkiem pracy.

Podczas Kongresu dyskutowano na temat obecnych trendów i przyszłości edukacji pozaformalnej w Polsce i w Europie.

Sesjom plenarnym towarzyszyły sesje równoległe, podczas których zaprezentowano nowoczesne inicjatywy, rozwiązania i dobre praktyki w obszarze edukacji pozaformalnej. Organizatorzy wyodrębnili również część wystawienniczą, gdzie prezentowane były produkty i usługi dla sektora.

Najważniejszym efektem spotkania jest powołanie Sojuszu Edukacji Pozaformalnej. Jego celem jest integracja środowisk branży szkoleniowej, wsparcie Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji oraz rozwoju edukacji pozaformalnej, współpraca przy realizacji publicznej polityki na rzecz uczenia się przez całe życie oraz prowadzenie działań w celu zwiększenia odsetka dorosłych osób uczących się (w tym szczególnie wsparcie rozwoju

zawodowego pracowników). Na Kongresie wypracowano również *Białą Księgę* – katalog postulatów, jakie branża usług szkoleniowo-rozwojowych kieruje do administracji i przedsiębiorców.

Na Kongresie nie mogło zabraknąć przedstawicieli elektronicznej platformy na rzecz uczenia się dorosłych w Europie – EPALE (ec.europa.eu/epale). Pracownicy Krajowego Biura EPALE prezentowali ją podczas jednej z przedpołudniowych sesji równoległych oraz promowali na stoisku, które cieszyło się dużym zainteresowaniem zwiedzających.

Platforma jest inicjatywą Komisji Europejskiej podjętą w ramach zobowiązania do podnoszenia jakości uczenia się dorosłych w Europie i finansowaną ze środków programu Erasmus+. Celem EPALE jest stworzenie interaktywnej europejskiej społeczności specjalistów w zakresie uczenia się dorosłych, którzy dzięki platformie mają możliwość nawiązywania kontaktów z osobami z branży, planowania wspólnych projektów, wymiany doświadczeń, prowadzenia dyskusji i publikowania treści, a także znajdowania informacji, materiałów, opisów dobrych praktyk oraz dokumentów strategicznych z tego zakresu.

EPALE odnosi się do wszystkich rodzajów edukacji dorosłych – zawodowej, niezawodowej, formalnej, pozaformalnej i nieformalnej. Bardzo dużo miejsca zajmuje jednak na niej właśnie edukacja pozaformalna, i nie jest to przypadkowe – według danych Eurostatu dorośli Europejczycy uczestniczą w uczeniu się pozaformalnym kilkakrotnie częściej niż w edukacji formalnej. Również w Polsce w ostatnich latach systematycznie rośnie przewaga udziału osób dorosłych w uczeniu się pozaformalnym względem korzystania z edukacji formalnej. ■

Stoisko EPALE w trakcie Kongresu Edukacji Pozaformalnej

W OKU KAMERY

Na co dzień wprowadzają w świat filmu amatorów, którzy stając po raz pierwszy przed kamerą, lepiej poznają samych siebie. Ale tym razem pasjonaci filmu z Warszawy postanowili popracować nad sobą

Jagna Kaczanowska

W dziele Krzysztofa Kieślowskiego „Amator” tytułowy bohater, który zupełnie przypadkowo zaczął kręcić filmy, odkrywa absurdalność otaczającej go rzeczywistości. Ale najciekawsze zaczyna się wtedy, gdy obiektyw kamery, to wszystkowidzące, obiektywne oko – kieruje na siebie. Przekonuje się, że tak właśnie można opowiedzieć światu najciekawszą historię. O sobie, o tym, co dla nas bliskie, ważne, co nas boli, a co cieszy.

Filmować każdy może. Trochę lepiej lub trochę gorzej. Ale nie o to przecież chodzi, jak co komu wychodzi... Chodzi bowiem o coś zupełnie innego – by dać głos tym, których zazwyczaj mniej słychać. Na tym właśnie polega technika wideo uczestniczącego – *Participatory Video* – promowana przez Stowarzyszenie Pracownia Filmowa *Cotopaxi*. Jego członkowie realizują etudy, kampanie, filmy edukacyjne, uczestniczą w edukacji kulturalnej. – Korzystając z naszego doświadczenia artystycznego, naukowego i na polu animacji społecznej, budujemy więzi i umacniamy relacje w środowiskach lokalnych. Wierzmy, że sztuka i zaangażowanie społeczne idą w parze, nawzajem się wzbogacając – mówią sami o sobie i swojej działalności.

I faktycznie, choćby na stołecznym Zaczyszu zarówno stowarzyszenie, jak i tajniki filmowania są już doskonale znane – przede wszystkim seniorom, którzy brali udział w warsztatach *Późne debiuty na Zaczyszu*. Jeszcze wcześniej warszawiacy w jesieni życia – w sumie 50 osób – nakręcili 15 filmów krótkometrażowych, właśnie tą samą metodą, do której uciekł się pod koniec filmu Krzysztofa Kieślowskiego jego bohater. Po prostu skierowali oko kamery

Sztuka filmowa może być doskonałym narzędziem integracji społecznej

na siebie... Premiera filmu odbyła się w kinie Muranów 18 grudnia 2015 r. Publiczność dopisała!

W ramach projektu członkowie stowarzyszenia mieli okazję podnieść kompetencje – tym razem własne. Do Wielkiej Brytanii, Danii i na Maltę wyjechało w sumie 25 osób: członków zarządu, pracowników administracyjnych, trenerów, wolontariuszy. Mogli się szkolić, podszlifować angielski, zawierać nowe znajomości.

Świat filmu działa ponad granicami – i dobrze, by i jego przedstawiciele nic nie hamowało, nie ograniczało. Wiarę w siebie i międzynarodowy wymiar sztuki filmowej będą mogli przekazać dalej, uczestnikom organizowanych przez siebie projektów.

Cała Europa czeka na filmy seniorów z Zaczysza. Niech wszyscy poznają twórczość starszych mieszkanki i mieszkańców Warszawy! ■

PROGRAM:

Erasmus+ Edukacja dorosłych

REALIZATOR:

Stowarzyszenie Pracownia Filmowa *Cotopaxi*

CZAS REALIZACJI:

1 czerwca 2015 r. – 31 maja 2016 r.

STRONA WWW:

www.pracowniacotopaxi.pl

PO KL: cenna wiedza z zagranicy

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji zbadała jakość zagranicznych wyjazdów edukacyjnych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Wyniki pokazały, że szkolenia uczniów i kadry podnoszą kompetencje zawodowe

Michał Pachocki
Zespół Analityczno-
-Badawczy FRSE

Badanie dotyczyło zagranicznych wyjazdów pracowników sektora oświaty oraz uczniów szkół zawodowych, finansowanych przez FRSE w ramach projektów systemowych ze środków Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Opinie zebrano zarówno od uczestników, jak i od przedstawicieli instytucji wysyłających (głównie dyrektorów placówek i reprezentantów organów prowadzących). Najważniejsze w badaniu było to, czy rezultaty wyjazdów spełniły potrzeby uczestników oraz czy są skuteczne i trwałe. Wykorzystano różne metody badawcze – oprócz wywiadów pogłębionych i grupowych oraz ankiet on-line przeprowadzono również analizę dokumentacji projektów.

Niemal 90 proc. absolwentów praktyk uczniowskich bardzo pozytywnie oceniło wpływ projektów na poznanie nowego środowiska zawodowego oraz innej organizacji i kultury pracy. Prawie cztery piąte badanych przyznało, że staż pozwolił im zdobyć praktyczne doświadczenie. Zauważalną deklarowaną zmianą było poznanie specyfiki różnych stanowisk pracy (taką zmianę potwierdziło prawie dwie trzecie uczniów). Wysoko oceniono również możliwość poznania nowych technologii i obsługi specjalistycznych urządzeń oraz zdobycie miękkich umiejętności związanych np. obsługą klienta i technikami sprzedażowymi.

Wyjazdy dały też możliwość zwiększenia kapitału społecznego i kulturowego, co wpłynęło na rozwój kompetencji międzykulturowych oraz nawiązanie kontaktów przydatnych w dalszej karierze. Warto również zaznaczyć, że pozytywny wpływ mobilności na karierę i życie osobiste deklarowali również ci absolwenci, którzy z różnych przyczyn nie pracują obecnie w wyuczonym w zawodzie.

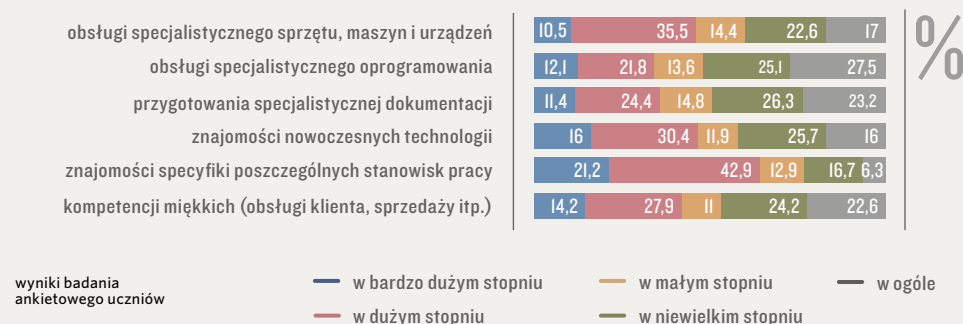
Wpływ zagranicznych wyjazdów na zwiększenie kompetencji zawodowych

wysoko ocenili również nauczyciele, szczególnie ci, którzy wyjeżdżali indywidualnie. W wywiadach często wskazywano, że projekty stanowiły wsparcie w codziennej pracy dydaktycznej, były też szansą na wymianę doświadczeń i spojrzenie na swoją pracę z szerszej perspektywy.

Wśród najczęściej wskazywanych korzyści uczestnicy wyjazdów wymieniali zdobycie nowych umiejętności w zakresie metodyki nauczania oraz wiedzy w zakresie

nauczania z wykorzystaniem TiK. Co ciekawe, najmniejszy wpływ projektów na podniesienie kompetencji deklarowali uczestnicy wyjeżdżający do Niemiec i Włoch, a największy osoby, które odbyły zagraniczne szkolenia w Irlandii i na Malcie. Co ważne, wpływ mobilności zależał też od formy szkolenia. Najmniejszy deklarowali uczestnicy wizyt studyjnych, a największy – konferencji, seminariów oraz kursów szkoleniowych innych niż językowe. ■

Jak udział w projekcie wpłynął na nabycie lub zwiększenie kompetencji zawodowych w zakresie:

Ocena przydatności poszczególnych form zagranicznych wyjazdów szkoleniowych kadry

Ewaluacja ex-post została zrealizowana na zlecenie FRSE przez konsorcjum badawcze (Piotr Fuchs oraz Fundacja im. Królowej Polski św. Jadwigi). W badaniu wzięło udział ponad 800 respondentów ankiet oraz ponad 140 uczestników wywiadów indywidualnych i grupowych.

Deutsch hat Klasse

Niemiecki ma klasę to projekt mający na celu zmianę przestrzeni do nauki języka niemieckiego w szkołach. W tym roku nagrodzono go prestiżowym certyfikatem European Language Label

O idei i realizacji projektu z Ulrike Würz (UW), dyrektorem działu językowego Instytutu Goethego, oraz Ewą Dorotą Ostaszewską (EDO), koordynatorką projektu, rozmawia Małgorzata Janaszek.

Jak traktujecie Panie tytuł projektu: metaforycznie, czy raczej dosłownie?

EDO: W obu znaczeniach. Chcieliśmy, aby nazwa projektu mówiła, że to, czego on dotyczy, dzieje się w klasie, a jednocześnie nawiązywała do jakości. *Niemiecki ma klasę* to nowa aranżacja klasy, nowy sposób nauki języka i nowy sposób współpracy, związany z ideami partycypacji.

Powiedzmy zatem coś więcej o tych trzech elementach. Zaczniemy od przestrzeni – dlaczego jest tak ważna w uczeniu się?

EDO: Wychodzimy z założenia, że wygląd sali lekcyjnej ma wpływ na to, jak zorganizowane jest uczenie się i jak wyglądają relacje między uczniami i nauczycielem. Dlatego z naszego punktu widzenia niezwykle istotna jest przestrzeń prospołeczna, czyli taka, która umożliwia komunikację. To nie może być miejsce, w którym wszyscy siedzą do siebie plecami! Potrzebna jest przestrzeń, w której stres i zahamowania związane z mówieniem są minimalizowane.

Druga rzecz to wystrój sal. Klasy często wyglądają tak samo latami: wciąż wiszą te same plakaty i tabele gramatyczne, których nikt nie czyta. W przypadku młodych ludzi, którzy zaczynają patrzeć krytycznie na swoje otoczenie, to się nie sprawdza. Dlatego oprócz zmiany ustawienia sali, ważne jest, aby w klasach pojawiły się prace uczniów, a nie gotowe materiały przyniesione przez nauczyciela. Powoduje to personalizację przestrzeni – uczeń, wchodząc do klasy, wie, że to on coś tutaj zrobił, tu są jego prace, jego zdjęcia.

Jak dobrze zorganizowana przestrzeń wpływa na uczenie się języka?

UW: W projekcie chodzi nam nie tylko o zmianę wystroju sali, ale też o zupełnie inne podejście do używania języka obcego. Klasa to często jedyne miejsce, gdzie możliwe jest zanurzenie się w języku i kulturze danego kraju, dlatego tak ważne jest stworzenie środowiska wspomagającego jej poznanie. Klasa ma stanowić rodzaj symulacji pozwalający wczuć się w życie mieszkańców innej kultury.

EDO: Młodzi ludzie chcą się uczyć czegoś, co ma sens, czegoś, co im się przyda. W projekcie stawiamy na naukę języka, która wynika z potrzeb uczących się: chcę coś powiedzieć i szukam struktury, jak to wyrazić po niemiecku, bez wyjaśniania reguł gramatycznych.

Chcemy, aby już na wstępnym etapie uczenia się języka uczniowie nie bali się używać struktur gramatycznych, których nie ma w programie ich klasy. I to się udaje. Używam języka do moich potrzeb, a nie odwrotnie. To całkowicie zmienia stosunek do nauki.

Trzeci element to współpraca. Na czym ona polega?

EDO: Zwracamy uwagę, że to uczniowie są użytkownikami szkoły, a tak naprawdę rzadko kto ich pyta, jak by chcieli, żeby wyglądała szkoła. W projekcie *Niemiecki ma klasę* to uczniowie wychodzą z inicjatywą aranżacji przestrzeni i zorganizowania całego przedsięwzięcia. Muszą wypracować wspólne stanowisko, przez co uczą się współdziałać i dążyć do kompromisu. Jeśli pomysły są kosztowne, to młodzi mobilizują się do zebrania potrzebnych pieniędzy. Np. organizują kiermasze, na których sprzedają własnoręcznie zrobione produkty – ozdoby choinkowe, wieńce adwentowe. To przynosi bardzo dobre efekty – uczniowie są dumni ze swojej pracy. Po zakończonym projekcie zapraszają do swojej nowej sali innych uczniów, dyrekcję, a nawet władze lokalne i media.

UW: Projekt rzeczywiście uczy współpracy. Bardzo nam zależy, aby poprzez naukę języka młodzi ludzie uczyli się postaw obywatelskich i brali odpowiedzialność za siebie nawzajem i swoje otoczenie. To szczególnie istotne w zmieniającym się świecie, w zmieniającej się Europie. ■

Fot. archiwum Instytutu Goethego

W pierwszej edycji projektu *Niemiecki ma klasę* mogły wziąć udział szkoły gimnazjalne. Kolejna edycja, która ruszy jesienią, skierowana będzie do uczniów wszystkich typów szkół: podstawowych, gimnazjów, liceów, techników, szkół zawodowych.

Udział w projekcie możliwy jest na zasadach konkursu. Zgłoszenia szkół przyjmowane są do 15 października br.

Wszelkie informacje dostępne są na stronie internetowej:

www.goethe.de/polska/nmk

Czego nauczyć się od najlepszych?

Ministerstwo Edukacji Narodowej zapowiada powrót do ośmioklasowych podstawówek. Podobny system od lat działa m.in. w Finlandii, chwalonej za edukacyjne sukcesy

Magdalena Górowska-Fells
Polskie Biuro Eurydice

Zmiany zapowiadane w Polsce mają polegać na połączeniu dwóch poziomów nauczania (szkoły podstawowej i średniej I stopnia) w jedną, ośmioletnią szkołę powszechną. Na tle Europy nie będzie to sytuacja wyjątkowa. Jak wynika z publikacji Polskiego Biura Eurydice *Diagramy europejskich systemów edukacji 2014/15*, w 2015 r. w podobny sposób zorganizowanych było aż piętnaście z czterdziestu opisanych systemów edukacji w Europie.

Długie szkoły powszechne (jednolite struktury) istnieją w krajach skandynawskich (Finlandia, Szwecja, Dania, Norwegia i Islandia) oraz Europie Środkowo-Wschodniej i na Bałkanach (np. Bułgaria, Chorwacja, Słowenia, Słowacja, Łotwa i Estonia). Na Łotwie, Węgrzech i w Czechach edukacja obowiązkowa jest prowadzona w ramach jednolitej struktury, ale istnieje też możliwość kontynuowania nauki w innych typach placówek łączących kształcenie na poziomie szkoły średniej I i II stopnia.

Występowanie tzw. jednolitej struktury wynika przeważnie z tradycji i historii danej społeczności. Część krajów zdecydowała się jednak odejść od tego modelu, wyodrębniając poziom szkoły I stopnia w oddzielnej placówce lub dając uczniom możliwość wyboru między placówkami różnego rodzaju (np. Hiszpania, Polska i Litwa). Ale droga, którą w roku 2017 planuje podążać Polska (czyli powrót do jednolitej struktury), będzie miała w Europie charakter unikalny.

Spośród systemów obejmujących długą szkołę powszechną warte uwagi są rozwiązania fińskie. W prasie i licznych publikacjach Finlandia jest przedstawiana jako najlepszy system edukacji w Europie

– uczniowie osiągają wysokie wyniki w międzynarodowych badaniach PISA, a przy okazji deklarują, że ze swoich szkół są bardzo zadowoleni. Uczeń fiński ma w szkole powszechnej (klasy 1-9) dobre warunki i opiekę, codziennie dostaje darmowy posiłek, klasy są kilkunastoosobowe, a uczniom z trudnościami w nauce pomagają asystenci nauczycieli. Przez całą szkołę uczeń nie ma obowiązku przystępowania do egzaminów zewnętrznych – jest oceniany wyłącznie przez nauczyciela przedmiotu. Dominują oceny opisowe, a numeryczne obowiązują dopiero od klasy 7. Przerwy są wykorzystywane na rekreację, przeważnie na świeżym powietrzu, a nauczyciele to dobrze zarabiający fachowcy, którzy mają dużą autonomię (system inspekcji w zasadzie nie istnieje).

Finlandia obecnie również reformuje swój system edukacji, m.in. podstawę programową dla szkół powszechnych. Nad nową podstawą (w klasach 1-6 będzie obowiązywać już od jesieni 2016 r., a w klasach 7-9 od 2019 r.) pracowało ponad 300 ekspertów oraz nauczyciele, rodzice i uczniowie. Dokument określa szkołę jako uczącą się wspólnotę, której najważniejszym celem jest stworzenie dobrej atmosfery i wywołanie uczucia radości i satysfakcji z procesu uczenia się u dzieci i młodzieży.

Podstawa wymienia siedem dziedzin, w których mają być rozwijane kompetencje ucznia: samodzielne myślenie i nauka uczenia się (ang. *learning to learn*), kompetencje kulturowe i komunikacyjne, zaradność w życiu codziennym (w tym opieka nad innymi, ale również dbałość o siebie), umiejętność odbioru różnych kodów kulturowych i różnych typów przekazu (ang.

multiliteracy), umiejętności informacyjno-komunikacyjne (ang. *ICT*), przedsiębiorczość i inne umiejętności potrzebne w miejscu pracy, zaangażowanie w życie społeczne oraz krytyczne podejście do różnych typów przekazu, w tym medialnego. Najważniejsze treści są zdefiniowane w podziale na osiemnaście tradycyjnych przedmiotów, a kompetencje ucznia mają być oceniane w ramach poszczególnych przedmiotów.

Nadrzędną wartością podkreślaną w nowej fińskiej podstawie programowej jest dobro ucznia. Po powrocie ze szkoły i odrobieniu ewentualnej pracy domowej młody człowiek musi mieć czas na odpoczynek, realizację zainteresowań oraz rekreację. Uczniowi zapewnia się także wsparcie oraz poradnictwo edukacyjne i zawodowe na każdym etapie nauki. Nauczyciel ma odgrywać rolę przewodnika ucznia w indywidualnym procesie uczenia się, zachęcając go do samodzielnego planowania nauki i rozwijania umiejętności samooceny. ■

Blogi nie tylko do zabawy

Lubisz przeglądać wpisy blogerów? Wiesz, że istnieje wiele blogów, które w przystępny i ciekawy sposób przekazują wartościową wiedzę? Oto nasze propozycje

Krzysztof Andrulonis

korespondent Europejskiego
Portalu Młodzieżowego

Liczba blogów, w tym edukacyjnych, jest olbrzymia i wciąż rośnie. Mają one różny poziom, ale niemal każdy wprowadza coś nowego. Jeśli nie masz czasu na własne poszukiwania, skorzystaj z poniższej listy.

DYDAKTYKA INFORMATYKI

dydaktykainformatyki.blogspot.com

Autor bloga Władysław Czaja zamieszcza tu materiały dotyczące prowadzonych przez siebie zajęć szkolnych. Tłumaczenia i definicje są zawsze przystępne i pozwalają dogłębnie zapoznać się z tematem. Są też dość uniwersalne, dzięki czemu mogą korzystać z nich zarówno uczniowie szkół średnich, jak i wszyscy pasjonaci informatyki.

MATEMATYKA, FIZYKA

I PROJEKTY EDUKACYJNE

www.hojnacka.net

Blog nauczycielki Zdzisławy Hojnackiej jest skarbnicą wiedzy fizycznej i matematycznej, przedstawionej w postaci krótkich i pomyślowych opisów, a także licznych animacji i prezentacji przygotowanych przez uczniów, testów online czy przykładowych zadań ze sprawdzianów i matury.

BIBLIOTEKA GIMNAZJUM NR 3

IM. H. SIENKIEWICZA W BĘDZINIE

bibliotekarka.bedzin.pl

Blog najbardziej spodoba się molom książkowym, ponieważ autorka – Izabela Tumas – opisuje i recenzuje na nim najlepsze pozycje na rynku wydawniczym. Odnaleźć można tutaj streszczenia i opracowania wszystkich dzieł literackich omawianych na lekcjach na poziomie gimnazjum i liceum.

PIĘKNO NEUROBIOLOGII

vetulani.wordpress.com

Zajrzeć mogą tutaj wszyscy fascynaci medycyny. Autor bloga Jerzy Vetulani jest znanym neurobiologiem. Na stronie znajdują się notatki dotyczące tematów, które akurat zafascynowały twórcę witryny, a także fragmenty interesujących wykładów.

REALNE ZARABIANIE W SIECI

realne-zarabianie.blogspot.com

Tomasz Marciniak jest pasjonatem nauk ekonomicznych. Na blogu szczegółowo opisał różne sposoby na uzyskiwanie dochodów w internecie. Każdej metodzie (np. reklamie kontekstowej czy copywritingowi) poświęcił oddzielny artykuł.

BLOG O JĘZYKU NIEMIECKIM

blog.tyczkowski.com

Witryna Łukasza Tyczkowskiego jest prawdziwym skarbem dla wszystkich ludzi chcących poznać język naszych zachodnich sąsiadów. *Gramatyka niemiecka, słowniki tematyczne i obrazkowe, ciekawe materiały dydaktyczne, teksty, filmy, nagrania, podcasty, ćwiczenia interaktywne z odpowiedziami, realizmowość, wypracowania i wiele, wiele więcej...* – czytamy na stronie startowej.

JĘZYK – LITERATURA – EDUKACJA

<http://lukaszrokicki.pl>

Blog ten prowadzony jest przez doświadczonego nauczyciela języka polskiego – Łukasza Rokickiego. W kolejnych wpisach omawia te zagadnienia mowy rodzimej, które sprawiają młodzieży najwięcej problemów i stara się je jak najprzystępniej wytłumaczyć.

LEARN ENGLISH ŚPIEWAJĄCO

<http://english-spiewajaco.blogspot.com>

Język angielski poznasz tutaj przez... teksty piosenek! Dobrano je w taki sposób, by zawierały słownictwo z jednej tylko kategorii tematycznej. Słuchając nagrań, a następnie powtarzając usłyszane tam słowa, przyspieszasz znacznie naukę.

A MOŻE SAMODZIELNIE?

Dlaczego warto prowadzić bloga? Na to pytanie świetnie odpowiada prof. Andrzej Markowski, przewodniczący Rady Języka Polskiego PAN: *„Przed okresem upowszechnienia internetu Polacy pisali rzadko. Pisali uczniowie w szkole – bo musieli, dziennikarze – bo też musieli, naukowcy – bo wypadało i właściwie nikt więcej, a cała Polska ograniczała się do „Pozdrowienia z wakacji przesyła Franek”. Na tym się kończyła polszczyzna pisana. Od czasu, jak się pojawiły blogi i czaty, Polacy zaczęli pisać. Dzisiaj wszyscy piszą, to jest rzecz nowa, która mi się podoba.* ■

FELIETON EURODESK POLSKA

Wawrzyniec Pater
Krajowe Biuro Eurodesk Polska

Informacja a wykluczenie

Co jest istotą polityki młodzieżowej? To, że sama młodzież decyduje o jej kształcie. A co jest istotą informacji młodzieżowej? To, że sama młodzież decyduje, o czym jest informowana. Takie podejście dało początek wielu nowoczesnym systemom informacji młodzieżowej. W jednej z jej ojczyzn – Francji, Ministerstwo Młodzieży i Sportu przeprowadziło pod koniec lat 60. ogólnokrajową ankietę wśród młodych ludzi. Jej wynik nie pozostawiał wątpliwości – młodzi respondenci jednoznacznie domagali się utworzenia miejsc, w których będą mogli znaleźć informacje we wszystkich dziedzinach mających wpływ na ich życie. Minęło 50 lat, świat się zmienił, ale nie potrzeby młodzieży. Francuski system nadal funkcjonuje. Dba o to ok. 5000 pracowników, z których usług korzysta w ciągu roku blisko 5 mln osób. Rząd przewiduje na jego funkcjonowanie ponad 8 mln euro rocznie.

By poznać potrzeby młodych ludzi, nie trzeba jednak przeprowadzać ogólnokrajowych badań. Wystarczy wsłuchiwać się w ich postulaty i rekomendacje. Wiele z nich powstaje w ramach projektów finansowanych przez program Erasmus+, takich jak inicjatywa *Małopolski dialog młodzieży*, zrealizowana przez należące do sieci Eurodesk Polska stowarzyszenie „Europe4Youth”.

Finałem projektu były debaty, w czasie których młodzi mieszkańcy Małopolski zastanawiali się nad sposobami zapobiegania wykluczeniu młodzieży. Doszli do wniosku, że czynnikiem wykluczającym jest brak dostępu do informacji – to niewiedza hamuje bowiem możliwość samodzielnego i świadomego kształtowania własnego życia. Za konieczne uznali więc *zagwarantowanie młodym ludziom rzeczywistego dostępu do informacji o możliwościach w życiu – o ścieżce edukacji, pracy, przedsiębiorczości, wyjazdach, nauce, możliwościach, jakie daje UE*. Rekomendowali tworzenie centrów młodzieży, także w małych miejscowościach i na wsiach, w których wsparcia *na zasadach szacunku i partnerstwa (!) udzielałyby wykwalifikowane ku temu osoby*. Inne pomysły to działania zwiększające dostępność informacji online (aplikacja systemowa) i zwiększanie kompetencji cyfrowych poprzez szkolne warsztaty poświęcone temu, jak docierać do informacji i je weryfikować oraz jak korzystać z mediów społecznościowych i internetu, by zachować bezpieczeństwo.

Podobne postulaty młodzi Polacy formułują niemal zawsze, gdy ktoś spyta ich o zdanie. Zresztą nie tylko Polacy. Działania, jakie postulowali uczestnicy krakowskiego projektu realizują w wielu krajach wspomnianych na wstępie systemu informacji młodzieżowej, których, powtórzmy, fundamentalną zasadą jest informowanie młodzieży o tym, o czym ona chce być informowana. Wsparcie dla nich to element prowadzonej przez te państwa polityki przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu młodzieży. Fakt, że młodzi Małopolanie też tak uważają świadczy o nich jak najlepiej. O decydentach biorących udział w krakowskich debatach świadczyć będzie to, co z tymi postulatami zrobią. ■

Malin buszuje w internecie

Recenzje nowych witryn dotyczących edukacji i młodzieży

DROP'PIN@EURES

<https://ec.europa.eu/eures/droppin/pl>

Mimo pretensjonalnej nazwy Drop'pin@EURES to w gruncie rzeczy całkiem przydatny serwis internetowy. Wszystko, co pozwala ludziom, szczególnie młodym, znaleźć ciekawe zajęcie – staż, praktyki czy wolontariat – jest obecnie bardzo cenne. A tym właśnie zajmuje się drop'pin. Wiadomo, że chciałoby się od razu dobrze płatną pracę, jednak dobre na początek jest i to. Sam, gdybym miał dziesięć lub dwanaście lat mniej, zainteresowałbym się szczególnie ciekawymi wyglądającymi stażami w branży IT.

Niewielkim zgrzytem jest tylko fakt, że strona jest przetłumaczona na język polski tylko w części. Ale nie można mieć wszystkiego.

OPIN

<https://opin.me>

OPIN jego twórcy opisują jako: *all-in-one digital and mobile participation toolbox*. Typowa mowa-trawa, do której przyzwyczałem się, przez lata opisując różne inicjatywy unijne i okołounijne. Jak widać, ciągle wyrastają nowe. Oglądałem ten OPIN z każdej strony. Wiem, że są tam jakieś narzędzia, tylko nie wiem, jakie. Wiem, że można uzyskać wsparcie, tylko nie wiem, kto ma mnie wspierać i w czym. Wiem, że można „rozpocząć swój własny projekt”, tylko najwyraźniej w tym serwisie polega to na napisaniu tematu na forum.

Choć ma to wyglądać poważniej – serwis, działający obecnie w wersji testowej, czeka w 2017 r. *second launch*, a w 2018 nawet *third launch* (sic!)... Chyba nigdy nie zrozumiem, dlaczego tyle pracy wkłada się w takie przedsięwzięcia.

TRANZIT

www.coe.int/en/web/tranzit

Departament Młodzieży Rady Europy zrobił serwis Tranzit. Serwis ten jest ponoć platformą online przeznaczoną głównie dla pracowników młodzieżowych. Na pewno jedną pozytywną rzeczą mogą o tym serwisie napisać: jest lepszy niż OPIN... Może jednak nie jestem grupą docelową takich stron i ktoś faktycznie zainteresowany tematyką ciekawych rzeczy tu znajdzie.

Dla mnie jedynym wartym uwagi elementem serwisu były dobre praktyki – faktycznie niektóre są bardzo ciekawe. Niestety, na innych podstronach jest już gorzej: w sekcji z newsami znalazłem raptem dwie informacje. Rozumiem, że serwis jest nowy, ale warto byłoby na początek dać nieco więcej, nieprawdaż?

Marcin Malinowski

Przez pięć lat pracował w placówce wychowania pozaszkolnego i prowadził Regionalny Punkt Informacyjny Eurodesk Polska. Potem przeszedł na ciemną stronę mocy, czyli do pracy w korporacji. Ale wciąż stara się trzymać rękę na pulsie i tematy informacji europejskiej i informacji młodzieżowej są mu bliskie.

FELIETON

Refleksje po Światowych Dniach Młodzieży

Czy dzięki ŚDM dowiadujemy się czegoś szczególnego o młodzieży? Czy jest coś, co ona sama o sobie nam mówi, zarówno w szerokim kontekście, jak i w skali prywatnej? Oto moja refleksja dotycząca młodych ludzi jako takich, ale w szczególnym kontekście – w odniesieniu do Światowych Dni Młodzieży i spotkania z Papieżem Franciszkiem w Krakowie.

Już na początku warto uradować się liczbą uczestników ŚDM – wydarzenia z nimi związane przyciągnęły młodych ludzi ze 184 krajów świata. W kulminacyjnym momencie uczestników było prawie 1,5 miliona, a przecież do wielkiej liczby uczestniczących w „realu” trzeba dodać jeszcze milionową rzeszę uczestników online, co w swoich sprawozdaniach podaje informatyczne centrum przy ŚDM, czyli Nubes Deis.

Dlaczego zwracam na to uwagę? Dlatego, że nadmiernie często wybrzmiewa w dzisiejszych komentarzach o młodzieży teza o jej wyjątkowości z potrzeby poszukiwania odpowiedzi na najistotniejsze pytania egzystencjalno-transcendentne, o naskórkowym traktowaniu życia i jego biegu na zasadzie napychania się: konsumowania, póki nadarza się okazja. Gotowość do pokonania setek kilometrów, zdobycia koniecznych pieniędzy na podróż, wzięcia aktywnego udziału we wcale niełatwym programie ŚDM wskazuje, że musi być jakaś pozytywna, mocna motywacja, która kieruje młodymi ludźmi. W dodatku fakt, że za newralgiczne obszary przebiegu wydarzenia odpowiadała kilkunastotysięczna rzesza młodych wolontariuszy, rówieśników uczestników, wskazuje, że młodym nie tylko się chce podejmować wielkie

dr hab. Jacek Kurzępa, prof. UW
poseł na Sejm VIII kadencji

wyzwania, ale i doskonale dają sobie z nimi radę. Co jest tym magnesem? Z jednej strony z pewnością siła i świadomość wiary, z drugiej zaś – osoba Papieża, który jak mało kto współcześnie może zaintrygować i zainteresować młodych.

Czy coś jeszcze? W moich dialogach z młodymi ludźmi, toczonych w trakcie wydarzeń związanych z ŚDM, powtarzało się kilka zasadniczych refleksji na temat znaczenia tego wydarzenia i powodów uczestnictwa w nim. Młodzi przyjechali na ŚDM, bo chcieli:

- dawać swoim świadectwem przykład innym młodym i całemu światu, że ludzie wiary są siewcami dobra i miłosierdzia. Mamy tu zatem kryterium wiary, podstawowe dla większości uczestników;
- dzielić się z innymi. Czym dzielić – tu odpowiedzi były niebywale zróżnicowane. W każdym razie to kryterium związane jest z gotowością do działania, czynienia czegoś wobec drugiego człowieka;
- szerzyć idee miłości, która przewycięża wszystko, co jest szczególnie ważne dziś w burzliwych czasach terroru, zamachów, niepewności co do pokoju na świecie.

Kończąc tę krótką refleksję, zwrócę uwagę na perspektywę indywidualną, sprywatyzowaną perspektywę wiary, ale i odpowiedzialności za losy Kościoła, Świata, ludzkości... Zbyt pompacyjne? Nie! Jeśli przypomnimy sobie, o czym i jak do młodych mówił Papież Franciszek... By życie Was zaskoczyło – nie narzekajcie, zaangażujcie się w wolontariat i nie pękajcie!

FUNDACJA ZAPRASZA

Nabór wniosków w programie Erasmus+ Młodzież do 4 października 2016 r.

Już 4 października upływa najbliższy, a zarazem ostatni termin składania wniosków do sektora Młodzież w roku 2016.

Aplikacje mogą dotyczyć Mobilności osób w dziedzinie młodzieży (Akcja 1.), Partnerstw strategicznych w dziedzinie młodzieży (Akcja 2.) oraz Spotkań młodych ludzi z osobami odpowiedzialnymi za wyznaczanie kierunków polityki w dziedzinach związanych z młodzieżą (Akcja 3.).

Więcej informacji na stronie <http://erasmusplus.org.pl/mlodziez>.

Konferencja Języki do zadań specjalnych Warszawa, 20 września 2016 r.

Spotkanie, organizowane w ramach Europejskiego Dnia Języków, poświęcone będzie szeroko pojętej problematyce nauczania języków obcych do celów akademickich, zawodowych oraz specjalistycznych i tych związa-

nych z indywidualnymi potrzebami osób uczących się. Zaprezentowane zostaną osiągnięcia i materiały wypracowane na uczelniach wyższych, w instytucjach kształcenia zawodowego, jak również w organizacjach pozarządowych zajmujących się np. kształceniem dzieci imigrantów oraz osób powracających z zagranicy.

Szczegółowe informacje na stronie: <http://konferencje.frse.org.pl/edj2016>.

erasmus

www.erasmusplus.org.pl

STUDIA ZA GRANICĄ
WOLONTARIAT EUROPEJSKI
PRAKTYKI I STAŻE
KURSY JĘZYKOWE **SZKOLENIA**

Dołącz do miliona osób, które dzięki
programowi Erasmus+ odmieniły swoje życie!

PAPIERY DO KARIERY

EUROPASS BEZ TAJEMNIC

LEKCJE i WARSZTATY

- Jak poznać swoje słabe i mocne strony?
- Jak odnaleźć się na rynku pracy i edukacji?
- Jak skutecznie zaprezentować swoje kwalifikacje przyszłemu pracodawcy?

Poznaj dokument, który posiada ponad 60 milionów Europejczyków.

Zaproś nas do szkoły!

Lekcje i warsztaty „Papiery do kariery” prowadzą konsultanci Eurodesk Polska z następujących 17 miast:

Opis warsztatów, zasady na jakich są prowadzone i kontakty do prowadzących znajdują się na stronie:

www.europass.org.pl/papiery-do-kariery

